

[Boligministeren]

Jeg tillader mig at henvise til lovforslaget og bemærkningerne hertil for så vidt angår beregningen og den årlige aftrapning af driftssikringen. Jeg skal her blot pege på, at aftrapningen efter forslaget er tilrettelagt således, at rentesikringen til det enkelte byggeri skal afvikles fuldt ud, inden aftrapningen af driftssikringen kan afsluttes. Driftssikringen vil altså først kunne afvikles helt efter ca. 20 års forløb. Jeg er imidlertid parat til under den videre behandling af dette forslag at drøfte, om det vil være mere hensigtsmæssigt at udforme reglen sådan, at driftssikringen afvikles først og derefter rentesikringen, således altså, at rentesikringsaftrapningen stilles i bero i de år, hvor driftssikringen afvikles.

Med hensyn til de finansielle virkninger tillader jeg mig at henvise til bemærkningerne til lovforslaget.

Med hensyn til kollegierne har nogle af disse været stillet over for tilsvarende vanskeligheder som højrentebyggerierne, og det har også været nødvendigt med mellemrum at yde en særlig støtte til en del kollegier. Også på dette område er der endnu nogle uløste problemer, som trænger sig på. Disse problemer foreslås løst på den måde, at der i indeværende år tilføres vanskeligt stillede kollegier en engangskapital, der skal anvendes til dækning af opsamlede driftsunderskud ved udgangen af 1978. Midlerne til denne ordning foreslås stillet til rådighed af staten, kommunerne og realkreditinstitutterne, og støtten ydes således efter samme model som de såkaldte trojkalån til det almennyttige byggeri.

Herudover foreslås det at yde driftssikring til visse kollegier efter nogenlunde tilsvarende retningsliniet, som jeg har omtalt for det almennyttige byggeri. Også denne driftssikring foreslås aftrappet over en længere årrække.

Jeg vil gerne til slut sammenfattende om de to lovforslag for det almennyttige byggeri sige, at der med disse forslag er skabt et grundlag, der sikrer en rimelig huslejeudvikling i de kommende år i takt med pris- og indkomstudviklingen. Jeg håber derfor også, at alle beboere – både i det almennyttige byggeri og i kollegierne – vil medvirke til at skabe gode og stabile forhold i de enkelte bebyggelser.

Forslag til lov om leje og forslag til lov om midlertidig regulering af boligforholdene byg-

ger i hovedsagen på resultatet af et arbejde, der er udført af en arbejdsgruppe med repræsentanter for grundejere og lejere, advokater, ejendomsrådgivere og boligretterne, der siden efteråret 1977 har arbejdet med en teknisk revision af leje- og boligreguleringslovgivningen.

Lejeloven og boligreguleringsloven er helt omredigeret. Af realitetsændringer i de to love kan fremhæves følgende:

Boliganvisningsreglerne, der i dag alene er gældende i 17 af landets kommuner, foreslås ophævet.

Lejernes opsigelsesbeskyttelse foreslås udvidet til også at omfatte møblerede lejligheder og enkeltværelser, der ikke er en del af udlejerens bolig.

Det foreslås, at der til såvel indvendig som udvendig vedligeholdelse samt opretning afsættes faste beløb i modsætning til nu, hvor der afsættes en vis procent af lejen. Herved opnås, at foretagne forbedringer af ejendommen ikke længere vil resultere i forhøjelser af de beløb, der skal afsættes til vedligeholdelse.

Reglerne om lejeforhøjelse som følge af forbedringer i huslejeregulerede kommuner foreslås forenklet, og reglen om, at visse lejeforhøjelser for forbedringer kun kan gennemføres gradvis, foreslås afløst af en særlig forbedringsboligsikring.

Ved oprettelse af beboerdemokrati foreslås den gældende regel om, at halvdelen af beboerne skal være til stede, opretholdt, men den suppleres med en regel om, at der i beskeden omfang kan stemmes ved fuldmagt.

Siden 1975 er der såvel fra ejer- som fra lejerside fremkommet stærk kritik af den lange sagsbehandlingstid ved huslejenævne. Forslaget indeholder derfor en bestemmelse om en mere effektiv huslejenævnsbehandling.

Det har været drøftet at ændre reglerne om varmebetaling, således at der i alle lejemål skal betales særskilt for varmelevering på grundlag af et regnskab. Bortset fra fordelene ved ensartede regler ville der herved sikres en klar afgrænsning mellem leje og varmeudgift, som ville lette beregningen af boligsikring, som kun kan ydes til egentlige lejeudgifter. Endvidere ville overgang til nye opvarmningsformer blive lettere. På den anden side er der ved en sådan ordning tale om et indgreb i aftalefriheden. Jeg er derfor

[Boligministeren]

indstillet på under behandlingen her i tinget at drøfte spørgsmålet videre.

I forbindelse med arbejdsgruppens tekniske gennemgang af lejelovgivningen og boligreguleringslovgivningen fremkom der bl. a. ønske om at lade bestemmelserne om andelsforhold m. v. udgå af boligreguleringsloven og i stedet optage dem i lov om boligfællesskaber.

Dette er baggrunden for *forslag til lov om andelsboligforeninger og andre boligfællesskaber*. Forslaget indebærer, at reglerne om prisfastsættelse ved overdragelse af andele m. v., der hidtil kun gjaldt i de kommuner, der er huslejerulerede, nu skal gælde for hele landet. Forslaget indeholder i øvrigt en nærmere præcisering af prisfastsættelsen ved overdragelse af andele.

Forslag til lov om ændring af lov om ejerlejligheder er dels en konsekvens af forslag til lov om midlertidig regulering af boligforholdene og forslag til lov om andelsboligforeninger og andre boligfællesskaber, dels indeholder forslaget en ændring af de hidtil gældende regler for videreoopdeling af bestående ejerlejligheder. Det foreslås her, at der i forbindelse med videreoopdeling kun stilles krav til de berørte ejerlejligheder. Forslaget indeholder endvidere en bestemmelse, der skal sikre, at de købere, der bebor ejerlejlighedsejendomme, får rimelig medindflydelse på ejendommens forhold.

Om *forslag til lov om boligsikring* skal jeg først nævne, at formålet med at ændre loven om boligsikring er at mindske de problemer, der opstår – især for familier med børn – ved stigninger i indkomsten. Efter de gældende regler medfører sådanne stigninger ofte en væsentlig nedgang i boligsikringen.

Endvidere har man søgt at tilnærme boligsikringsordningen til loven om boligydelse til pensionister samt at gøre ordningen lettere tilgængelig, ikke mindst med hensyn til beregningsreglerne.

Boligsikringsordningen er dog ikke helt parallel med boligydelsesordningen, idet der efter forslaget ydes boligsikring til $\frac{3}{4}$ af den leje, der ligger ud over et vist grænsebeløb.

Desuden opretholdes princippet om et maksimalt årligt boligsikringsbeløb, og som noget nyt indføres et maksimum for den leje, hvoraf boligsikring beregnes. Det betyder, at boligsikring automatisk bortfalder, når indtægten bliver så stor, at grænsebeløbet over-

stiger den leje, der berettiger til boligsikring. Genhusningsboligsikringen opretholdes.

Som noget nyt foreslås en særlig boligsikring ved lejeforhøjelse for forbedringer på mere end 60 kr. pr. m², dog således, at lejeren selv skal betale halvdelen af forhøjelsen.

Det er vanskeligt at skønne over det offentliges merudgifter ved en gennemførelse af forslaget, bl. a. fordi tilgangen af nye boligsikringsmodtagere som følge af ændringerne er vanskelig at vurdere, men udgifterne anslås at kunne holdes inden for en ramme på 75 mill. kr. årligt, hvoraf staten skal afholde de 30 mill. kr.

Idet jeg henviser til lovforslagene og til de udførlige bemærkninger, skal jeg hermed anbefale lovforslagene til folketingets villige behandling.

Den første sag på dagsordenen var:

1) Spørgsmål om meddelelse af orlov til og indkaldelse af stedfortræderen for folketingsmedlem Ole Espersen.

Fjerde næstformand (Melchior):

Dersom ingen gør indsigelse, vil jeg begrave det som vedtaget, at den ønskede orlov meddeles fra og med i dag, den 31. januar 1979, og at stedfortræderen indkaldes som midlertidigt medlem. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

2) Spørgsmål om meddelelse af orlov til og indkaldelse af stedfortræderen for folketingsmedlem Karen Dahlerup Andersen.

Fjerde næstformand (Melchior):

Dersom ingen gør indsigelse, vil jeg begrave det som vedtaget, at den ønskede orlov meddeles fra og med i dag, den 31. januar 1979, og at stedfortræderen indkaldes som midlertidigt medlem. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

3) Spørgsmål om meddelelse af orlov til og indkaldelse af stedfortræderen for folketingsmedlem Erik Andersen.

Fjerde næstformand (Melchior):

Dersom ingen gør indsigelse, vil jeg betragte det som vedtaget, at den ønskede orlov meddeles fra og med i dag, den 31. januar 1979, og at stedfortræderen indkaldes som midlertidigt medlem. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

4) Spørgsmål om meddelelse af orlov til og indkaldelse af stedfortræderen for folketingsmedlem Erling Dinesen.

Fjerde næstformand (Melchior):

Dersom ingen gør indsigelse, vil jeg betragte det som vedtaget, at den ønskede orlov meddeles fra og med i dag, den 31. januar 1979, og at stedfortræderen indkaldes som midlertidigt medlem. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

5) Spørgsmål om meddelelse af orlov til og indkaldelse af stedfortræderen for folketingsmedlem Erik Holst.

Fjerde næstformand (Melchior):

Dersom ingen gør indsigelse, vil jeg betragte det som vedtaget, at den ønskede orlov meddeles fra og med i dag, den 31. januar 1979, og at stedfortræderen indkaldes som midlertidigt medlem. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

6) Spørgsmål om meddelelse af orlov til og indkaldelse af stedfortræderen for folketingsmedlem Per Hækkerup.

Fjerde næstformand (Melchior):

Dersom ingen gør indsigelse, vil jeg betragte det som vedtaget, at den ønskede orlov meddeles fra og med i dag, den 31. januar

1979, og at stedfortræderen indkaldes som midlertidigt medlem. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

7) Spørgsmål om meddelelse af orlov til og indkaldelse af stedfortræderen for folketingsmedlem Hjortlund Christensen.

Fjerde næstformand (Melchior):

Dersom ingen gør indsigelse, vil jeg betragte det som vedtaget, at den ønskede orlov meddeles fra og med i dag, den 31. januar 1979, og at stedfortræderen indkaldes som midlertidigt medlem. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

8) Spørgsmål om meddelelse af orlov til og indkaldelse af stedfortræderen for folketingsmedlem Eva Gredal.

Fjerde næstformand (Melchior):

Dersom ingen gør indsigelse, vil jeg betragte det som vedtaget, at den ønskede orlov meddeles fra og med den 2. februar 1979, og at stedfortræderen indkaldes som midlertidigt medlem. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

9) Indstilling fra udvalget til valgs prøvelse.

Forhandling

Tastesen (S):

Folketinget har nu under de foregående punkter på dagsordenen vedtaget at meddele orlov til 8 af tingets medlemmer og at indkalde stedfortræderne.

Som ordfører for udvalget til valgs prøvelse skal jeg herefter tillade mig at gøre indstilling om, at de pågældende stedfortrædere godkendes som midlertidige medlemmer af folketinget.

Hr. *Ole Espersen* er valgt i østre storkreds. Første stedfortræder for socialdemokratiet i denne storkreds, sekretær Hans Hækkerup,

[Tastesen]

er imidlertid allerede indkaldt som midlertidigt medlem, nemlig i anledning af hr. Lasse Budtz' orlov, og i det nu foreliggende tilfælde bliver det derfor 2. stedfortræder, redaktør *Bent Hansen*, der indkaldes.

Fru *Karen Dahlerup Andersen* er valgt i vestre storkreds, og det drejer sig her om 1. stedfortræder for socialdemokratiet i denne storkreds, magister *Klaus Ebbesen*.

Hr. *Erik Andersen* er valgt i Sønderjyllands amtskreds, og det drejer sig her om 1. stedfortræder for socialdemokratiet i denne amtskreds, distriktsmontør *Dycke Hoff*.

Hr. *Erling Dinesen* er valgt i Fyns amtskreds, og det drejer sig her om 1. stedfortræder for socialdemokratiet i denne amtskreds, viceskoleinspektør *Niels V. Andersen*.

Hr. *Erik Holst* er valgt i Storstrøms amtskreds, og det drejer sig her om 1. stedfortræder for socialdemokratiet i denne amtskreds, forretningsfører *Jørgen Damgaard*.

Hr. *Per Hækkerup* er valgt i Ribe amtskreds, og i dette tilfælde drejer det sig om 2. stedfortræder for socialdemokratiet i denne amtskreds, erhvervsvejleder *Knud Raunkjær Pedersen*, idet 1. stedfortræder, hr. Paulus Andersen, er forhindret.

Hr. *Hjortlund Christensen* er valgt i Nordjyllands amtskreds, og det drejer sig for hans vedkommende om 1. stedfortræder for Danmarks retsforbund i denne amtskreds, lektor, cand. polit. *Ole Flygaard*.

Endelig er fru *Eva Gredal* valgt i østre storkreds, og da både 1. og 2. stedfortræder for socialdemokratiet i denne storkreds allerede er indkaldt som midlertidige medlemmer, bliver det i dette tilfælde 3. stedfortræder, seminarirektor *Carl-Einar Jørgensen*, der indkaldes.

Jeg kan tilføje, at da der nu er indkaldt 3 stedfortrædere for socialdemokratiet fra østre storkreds, kan der blive tale om ændringer, såfremt de medlemmer, der har orlov, melder sig tilbage til forskellig tid, idet det i så tilfælde bliver den eller de bedst berettigede stedfortrædere, der har ret til at fortsætte som midlertidige medlemmer.

Udvalget til valgs prøvelse har i et møde i dag behandlet disse sager, og jeg kan herefter på udvalgets vegne afgive følgende:

Indstilling.

I. Som midlertidige medlemmer af folketinget fra og med i dag, den 31. januar 1979, godkendes:

1. Redaktør Bent Hansen.
2. Magister Klaus Ebbesen.
3. Distriktsmontør Dycke Hoff.
4. Viceskoleinspektør Niels V. Andersen.
5. Forretningsfører Jørgen Damgaard.
6. Erhvervsvejleder Knud Raunkjær Pedersen.
7. Lektor, cand. polit. Ole Flygaard.

II. Som midlertidigt medlem af folketinget fra og med den 2. februar 1979 godkendes:

8. Seminarirektor Carl-Einar Jørgensen.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Udvalgets ovennævnte indstilling vedtoges enstemmigt med 131 stemmer.

Den næste sag på dagsordenen var:

10) Spørgsmål til ministrene.

- 1) Til statsministeren af:

Jørgen Jensen (DKP):

»Har regeringen lagt sig fast på en økonomisk ramme for overenskomstsituationen, der umuliggør arbejdstidsnedsættelse med fuld lønkomensation og en opskrivning af dyrtidstillægget til en ærlig beregning?«
(Spm. nr. 510).

Skriftlig begrundelse.

Ledende politikere fra venstre – udenrigsminister Henning Christophersen og økonomiminister Anders Andersen – har på det seneste ifølge Berlingske Tidende udtalt sig på en måde, der lader formode, at det bliver vanskeligt at forhandle mellem arbejdsmarkedets parter om de to områder, der er omtalt i spørgsmålet.

Jeg skal i denne forbindelse citere en artikel fra Berlingske Tidende fra 7.12.1978, hvor økonomiminister Anders Andersen udtaler, at »regeringen vil derfor omgående beslægtede enhver form for yderligere løn-

[Jørgen Jensen]

forhøjelser gennem nye skatter og afgifter«. Det, regeringen ifølge økonomiministeren vil tillade, er en udbetaling af dyrtidsportionerne i fuldt omfang.

Udenrigsminister Henning Christophersen har fulgt denne udtalelse op på venstres kredsformandsmøde den 21.1.1979, hvor han i Berlingske Tidende fra 22.1.1979 citeres for, at »der er brug for en endnu strammere indkomstpolitik«. Han citeres endvidere for, at »grundlaget for regeringen er en forudsætning om, at omkostningspolitikken bliver virkeliggjort«.

Denne udtalelse vækker tidligere formodninger til live om, at der skulle eksistere aftaler mellem regeringspartierne om, hvordan overenskomstsituationen skal behandles, hvis den ikke løber efter de retningslinjer, som de nuværende regeringspartier åbenbart er blevet enige om på Marienborg sidste sommer.

Statsministeren (Anker Jørgensen):

Som jeg flere gange tidligere har meddelt folketinget, er de aftaler, der er indgået mellem de to regeringspartier, gengivet i regeringens tiltrædelseserklæring og åbningsredeegørelsen.

Det er regeringens opfattelse, at arbejdsmarkedets parter selv bør forhandle sig frem til en løsning, der respekterer det generelle samfundsøkonomiske hensyn, som regeringen har peget på. Regeringen har ikke pålagt parterne nogen begrænsning med hensyn til, hvilke områder inden for overenskomststoffet der kan forhandles om.

Jørgen Jensen (DKP):

Jeg skal takke for svaret, som dog ikke bragte noget nyt. Det er rigtigt, at vi har fået det samme svar mange gange tidligere, og at man derfor kan spørge, hvorfor vi rejser det igen. Den 17. januar havde vi samråd i arbejdsmarkedsudvalget, og umiddelbart efter gav statsministeren meddelelse til pressen om, at næste skridt i overenskomstforhandlingerne var trepartsdrøftelser. Der blev samtidig givet meddelelse om, at det betød, at regeringen bl. a. planlagde noget lovgivning, som skulle indgå i disse trepartsdrøftelser. Så kan man sige, at hermed har regeringen ikke grebet ind, men som også omtalt i den skriftlige begrundelse for spørgsmålet har økonomiministeren flere gange udtalt sig om over-

enskomstsituationen og senest den 6. december udtalt til pressen, at der i regeringens økonomiske planer kun var plads til forhøjelse af dyrtidstillægget med 2 portioner fra september 1979.

Det er senere blevet underbygget af udenrigsministeren, som den 22. januar, altså efter at statsministeren meddelte, at man måtte have trepartsdrøftelser, har understreget det, som blev sagt af økonomiministeren. Det kan således være meget rigtigt, at statsministeren siger, regeringen ikke vil pålægge parterne, hvad de må forhandle om, men det ligger lige så klart, at regeringen gennem andre ministre har meddelt, at der ikke må gives økonomiske indrømmelser til arbejdsmarkedets parter. Hvis man skulle bruge de benævnelser, man ville bruge på en arbejdsplads, ville man sige, det er bedrageri, når den ene del af regeringen siger, den ikke vil blande sig, ikke vil sætte begrænsninger, mens den anden del helt klart siger, hvad det er for begrænsninger, man vil sætte, og samtidig lægger op til trepartsdrøftelser.

Derfor vil jeg stille følgende spørgsmål: betyder statsministerens udtalelser i dag, at man har opgivet planerne om trepartsdrøftelser, altså at blande sig i overenskomstforhandlingerne på nuværende tidspunkt?

Statsministeren (Anker Jørgensen):

Det er klart, at den økonomiske situation tilsiger også parterne på arbejdsmarkedet at være tilbageholdende og finde en løsning, som er relativt stram.

Til spørgsmålet om, hvorvidt der skal være trepartsforhandlinger, er der kun det at sige, at det skal der være, når parterne er rede til det; det er muligt, at vi kan komme i den situation relativt hurtigt, men der er ikke truffet beslutninger om denne side af sagen på nuværende tidspunkt. Regeringen foretrækker at lade parterne på arbejdsmarkedet selv forhandle sig så langt frem til en mulig løsning på tingene, som det overhovedet er muligt.

Jørgen Jensen (DKP):

Jeg er glad for, at statsministeren siger, man foretrækker, at parterne forhandler selv. Jeg må tage det som en lille reprimande til økonomiministeren og udenrigsministeren om, at de skulle have ladet være med at

[Jørgen Jensen]

blande sig i overenskomstforhandlingerne, og det kan da kun være tilfredsstillende. Jeg vil derfor spørge, om man med en »relativt stram« løsnings mener det samme som det, økonomiministeren har sagt, nemlig at der kun er plads til 2 portioner dyrtidstillægs forhøjelse fra den 1. september, eller om arbejdsmarkedets parter har reel mulighed for at forhandle sig frem til et bedre resultat.

Statsministeren (Anker Jørgensen):

Bemærkningen dækker over, at man fra regeringens side vil medvirke så langt, som det overhovedet er muligt, til, at realindkomsten eller, om man vil, reallønnen eller, om man vil, købekraften forbliver nogenlunde uændret i den kommende periode, og at det, hvis det skal være lidt derudover, er relativt begrænset, hvad der kan opnås.

Hermed sluttede spørgsmålet.

2) Til *statsministeren* af:

Dohrmann (FP):

»Vil regeringen hjælpe overenskomstparterne på gлед ved at garantere, at den ikke vil foreslå nogen skatte- og afgiftsstigninger i næste overenskomstperiode?«

(Spm. nr. 538).

Dohrmann (FP):

Store ord, momsforhøjelse, bådafgift, forslag om burhøns, vilde ministerrejser er, hvad der har kendetegnet den nuværende SV-regering. Derudover sker der ingenting. Vi oplevede i sidste uge, at de to regeringspartier ikke engang ville deltage i en debat i radioen om overenskomstforhandlingerne. Jeg synes, det simpelt hen er groft, at de to regeringspartier ikke engang over for offentligheden vil give udtryk, hvilken holdning de har, hvad de står for, og hvad man i det hele taget kan forvente.

Nu sidder der to parter og forhandler overenskomster. Et af de krav, der er blevet stillet, er, at man vil have nogle garantier for, at regeringen ikke påtænker nogen skatte- og afgiftsforhøjelser. Jeg synes, det er særdeles vigtigt at få det afklaret, om regeringen påtænker noget sådant, for at få de to forhandlingspartier til at komme hinanden lidt nærmere og selv finde frem til noget. Dette er

baggrunden for mit spørgsmål, og jeg håber, statsministeren kan svare, at regeringen ikke på nogen områder agter at foreslå skatte- og afgiftsforhøjelser i næste overenskomstperiode.

Statsministeren (Anker Jørgensen):

Som jeg jo allerede har svaret hr. Jørgen Jensen, og som det også er folketingsbekendt, er regeringen parat til at optage trepartsforhandlinger med arbejdsmarkedets parter, så snart parterne er rede til at deltage i sådanne forhandlinger.

Der er dem, der har sagt, at regeringen vil vente og se. Ja men det er da simpelt hen fornuft i denne situation. Der er nogle, der er så ivrige, at de meget let kan komme til at træde i spinaten, og jeg vil meget anbefale, at man holder op med ligesom at søge at presse regeringen til noget i den retning. Vi vil lige vente og se, hvordan det går på arbejdsmarkedet.

Formålet med trepartsforhandlinger, er selvfølgelig at bidrage til at sikre den nødvendige dæmpning af pengeindkomsterne og at gøre det på en sådan måde, at en nedgang i de disponible realindkomster undgås. Det er klart, at spørgsmålet om midler er et vigtigt spørgsmål. Jeg kan sige, at det, det drejer sig om, er at gøre sig klart, hvilken generel målsætning der er. Foreløbig forhandler parterne, og derfor er det på nuværende tidspunkt for tidligt at sige noget om, hvad der konkret skal gøres på det ene eller det andet område.

Dohrmann (FP):

Jeg vil da gerne sige tak for svaret, men jeg forstod det faktisk sådan, at statsministeren ikke forventer, at de to parter selv kan blive enige, for ellers forstår jeg ikke udtalelsen om, at man vil vente og se. Hvad er det, man venter på? Det er regeringen. Hvad vil regeringen? Jeg tror, alle kan blive enige om, at en udvikling som den, vi har haft i de sidste år, hvor man har bevilget hinanden en hel masse lønstigninger, hvorefter folketings senere har grebet ind ved at vedtage en hel masse skatte- og afgiftsforhøjelser, har været en meget uheldig udvikling. Jeg håber ikke, regeringen vil gå ind for, at parterne bare skal bevilge hinanden en hel masse penge, for at folketings bagefter skal til at kræve

[Dohrmann]

det op igen, men jeg synes faktisk, det lå i statsministerens ord, at han ikke forventede, de to parter kunne blive enige.

Statsministeren (Anker Jørgensen):

Det er helt forkert, når hr. Dohrmann siger, at det, parterne på arbejdsmarkedet venter på, er et udspil fra regeringen; det er fundamentalt forkert. Hr. Dohrmann ved det naturligvis godt. Hr. Dohrmann ved godt, at parterne på arbejdsmarkedet foreløbig er af den opfattelse, at man ikke skal holde trepartsforhandlinger lige nu; man skal selv prøve. Så længe man er indstillet på det, vil det være uklogt for ikke at sige dumt at presse noget frem, og regeringen agter heller ikke i den sag at optræde så klodset.

Hermed sluttede spørgsmålet.

3) Til *statsministeren* af:

Maisted (FP):

»Hvornår vil ministeren foranledige, at der rejses tiltale imod amtsborgmester Robert Svane Hansen, Århus amt, på grund af amtsborgmesterens beskyldninger imod forhenværende indenrigsminister og nuværende kirkeminister Egon Jensen for at give folketinget urigtige og vildledende oplysninger i forbindelse med, at amtsborgmesteren på et ulovligt grundlag har gennemtvunget, at der er blevet ydet tilskud til politiske ungdomsforeninger?«

(Spm. nr. 539).

Skriftlig begrundelse.

I ministeransvarlighedslovens § 5 er bestemt:

»En minister straffes, hvis han forsætligt eller af grov uagtsomhed tilsidesætter de pligter, der påhviler ham efter grundloven eller lovgivningen i øvrigt eller efter hans stillings beskaffenhed.

Stk. 2. Bestemmelsen i stk. 1 finder anvendelse, såfremt en minister giver folketinget urigtige eller vildledende oplysninger eller under folketingets behandling af en sag fortier oplysninger, der er af væsentlig betydning for tingets bedømmelse af sagen.«

Problemet omkring Århus amtsråds tilskud til politiske ungdomsforeninger har været indgående behandlet i folketingets kommu-

naludvalg, og det fremgår heraf, at de oplysninger, som kommunaludvalget har modtaget fra forhenværende indenrigsminister Egon Jensen, er i skærende kontrast til de udtalelser, som amtsborgmester Svane Hansen er fremkommet med. Afstanden har været så stor, at spørgeren og adskillige aviser har opfattet amtsborgmesterens udtalelser som en direkte beskyldning mod Egon Jensen for at lyve (jfr. eksempelvis Politiken den 1. november 1978).

5 ledende politikere og embedsmænd fra Århus amtskommune har den 30. og 31. oktober 1978 underskrevet et notat af 30. juni 1977 om det møde, der blev afholdt i indenrigsministeriet med Egon Jensen, hvoraf det fremgår, at indenrigsministeren uofficielt erklærede, at han ikke ville have noget imod, at amtsrådet ydede tilskud til politiske ungdomsorganisationer efter de retningslinjer, der er skitseret i det notat, som amtskommunen udleverede på mødet, og lovede, at der ikke ville blive vanskeligheder, hvis spørgsmålet blev indbragt for ministeriet.

Endvidere henvises til minister Egon Jensens notat af 1. november 1978, hvori ministeren oplyser: »På det omtalte møde redegjorde jeg for de problemer, der lå omkring støtten til politiske ungdomsforeninger, og de er ganske i overensstemmelse med de udtalelser, jeg fremkom med på Amtsrådsforeningens generalforsamling i København i juni 1978.« Og: »det står helt klart, at der ikke er lovhjemmel for støtte til politiske ungdomsforeninger, men at jeg har udtalt, at jeg ville søge lovhjemmel for, at noget sådant kunne ske.«

Den eneste holdbare afslutning på denne sag må derfor være, at statsministeren foranlediger, at minister Egon Jensen renses for de direkte beskyldninger for at have givet folketinget urigtige og vildledende oplysninger.

Statsministeren (Anker Jørgensen):

Jeg er naturligvis opmærksom på, at der mellem de direkte implicerede parter er uenighed om det nærmere forløb af det møde, der fandt sted den 22. juni 1978, og som blev afholdt mellem den daværende indenrigsminister og repræsentanter for Århus amtsråd. Ministeren har senere i det notat til mig af 1. november 1978, der er omtalt i den skriftlige begrundelse for spørgsmålet, og som hr. Mai-

[Statsministeren]

sted derfor kender, redegjort for sin opfattelse heraf.

Regeringen finder ikke, at der på det foreliggende grundlag er anledning til at foretage sig yderligere og da slet ikke til at foranledige tiltale rejst imod amtsborgmesteren.

Maisted (FP):

Jeg må sige, at statsministerens svar forbløffer mig noget. Statsministeren konstaterer, at der er uenighed imellem de to parter, hvoraf ministeren jo har givet sin version meget klart.

Der var tale om ulovlige forhold i den handling, som amtsborgmester Svane Hansen foretog sig, og det er ministerens udlægning. Hertil siger amtsborgmesteren, at det passer ikke; ministeren havde lovet at bakke denne ulovlige handling op. Derfor er det temmelig forbløffende at høre, at regeringen konstaterer, at der er en uenighed, men at man ikke ønsker at afklare dette forhold. Altså at en amtsborgmester kan bruge 60.000 kr. til, hvad der passer ham, selv om det er ulovligt, og at samme amtsborgmester bagefter kan sige: ja men det havde den daværende indenrigsminister skam lovet at dække over, hvis det kom til en forespørgsel i indenrigsministeriet.

Det må være en uholdbar situation, og jeg håber, at statsministeren vil skifte mening og sørge for, at vi får denne uenighed afklaret, og at vi får pålagt den part, der har uret, den skyld, der er i denne sag. For det er selvfølgelig langt alvorligere, hvis amtsborgmesteren havde ret. Men jeg har forstået både på den forhenværende indenrigsministers notat og på den amtsgeneralforsamling, Amtsrådsforeningen holdt, at den daværende indenrigsminister ikke blev modsagt. Men så må det også være statsministerens pligt at sørge for, at amtsborgmester Robert Svane Hansen bliver tiltalt, fordi han ulovligt har forvaltet disse offentlige midler.

Statsministeren (Anker Jørgensen):

Den omstændighed, at der er lidt forskellig opfattelse af et referat, har intet at gøre med, at der dermed er sket noget ulovligt. I øvrigt gør jeg opmærksom på, at amtsrådene i høj grad selv må tage stilling til og selv må vurdere den slags ting. Jeg kan i hvert fald sige, at både den forhenværende indenrigs-

minister og den nuværende indenrigsminister er enige i den opfattelse, at der ikke kan og ikke bør foretages yderligere i denne sag.

Derfor må jeg selvfølgelig afvise det, der ligger i spørgsmålet fra hr. Maisted.

Maisted (FP):

Jeg må altså forstå statsministerens svar sådan, at selv om den daværende indenrigsminister, nuværende kirkeminister, den 1. november 1978 har givet et notat, hvor der står: det står helt klart, at der ikke er lov hjemmel for støtte til politiske ungdomsforeninger, er det en sag, som regeringen ikke vil røre ved. Hvem er det så, der skal foranledige, at der bliver rejst sag imod amtsborgmesteren, som selvfølgelig er ansvarlig for denne ulovlige handling? Mener statsministeren, at politiet, når sagen nu er rejst i folketinget, af sig selv vil rejse denne sag og få afklaret den uenighed, som statsministeren her har bekræftet der er til stede? Jeg mener, sagen bør have ret alvorlige konsekvenser for en amtsborgmester, fordi amtsborgmesteren jo beskylder den daværende indenrigsminister for at have vildledt folketinget, og det er en alvorlig sag.

Arentoft (FP):

Der er altså flere dunkle punkter i den sag. Jeg vil gerne spørge statsministeren, om ikke blot et sådant forhold som, at den daværende indenrigsminister henvender sig til amtsrådet i et brev og får et svar, som indenrigsministeren måtte formode var fra amtsrådet – det er jo udfærdiget på amtsrådets papir og underskrevet af amtsborgmesteren, men på egen hånd, da det ikke har været forelagt i amtsrådet – ikke er en sag, som i alt fald kunne fortjene en påtale. Jeg vil spørge helt direkte: er noget sådant lovligt?

Statsministeren (Anker Jørgensen):

Nej, det er ikke en sag, der fortjener det, som hr. Arentoft foreslår.

Til hr. Maisted vil jeg sige, at jeg jo ikke kan gøre for, hvordan han absolut vil opfatte sagen. Den forholder sig, som jeg har sagt.

Hermed sluttede spørgsmålet.

4) Til *arbejdsministeren* af:

Bolvig (RV):

[Bolvig]

»Ager ministeren inden den 1. februar at fremsætte et forslag til lov om begrænsning af overarbejde?«

(Spm. nr. 522).

Skriftlig begrundelse.

I udtalelser til pressen har ministeren proklameret fremsættelsen af et lovforslag om begrænsning af overarbejde med tvungen afspadsering.

I dagbladet Børsen den 23. januar fremhæver venstres markedspolitiske ordfører, at dette parti er modstander af en lovgivning på dette område.

Arbejdsministeren (Auken):

Den 18. januar i år modtog jeg fra udvalget af 1977 om fordeling af arbejdet en betænkning med et udkast til en lovgivning om begrænsning af overarbejde og om afspadsering, og jeg vil gerne benytte lejligheden til at sige tak til udvalget for det arbejde, udvalget har udført under meget vanskelige – ikke mindst tidsmæssigt – betingelser.

Samme dag jeg modtog betænkningen, udtalte jeg over for pressen bl. a., at der ifølge regeringens lovprogram eventuelt ville blive fremsat forslag om begrænsning af overarbejde.

Jeg udtalte videre, at den første betingelse for et sådant lovgivningsinitiativ med den nu foreliggende betænkning var opfyldt, idet regeringen nu havde det nødvendige grundlag for sine videre overvejelser, og at der, så snart der havde været tid til at sætte sig nærmere ind i betænkningen, ville finde en drøftelse sted i regeringen om, hvordan man kom videre med dette vigtige spørgsmål.

Det siger sig selv, at det på så kort tid som inden 1. februar er udelukket at nå frem til en beslutning om et fremsættelse af lovforslag. Jeg håber imidlertid, at jeg har fortolket hr. Bolvigs hensigter rigtigt, når jeg går ud fra, at det i hvert fald ikke vil støde på modstand fra hans og de radikales side, hvis et lovforslag om begrænsning af overarbejde forelægges tinget på et lidt senere tidspunkt.

Bolvig (RV):

Jeg kan forsikre arbejdsministeren om, at fortolkningen er rigtig. Må jeg fortolke arbejdsministerens holdning således, at når arbejdsministeren har læst betænkningen igen

nem et par gange til og overvejet det, vil arbejdsministeren fremsætte et forslag, som arbejdsministeren er positiv over for?

Nu har vi været vant til, at man har søgt om dispensation på andre områder inden for arbejdsministeriet; må jeg dermed regne med, at arbejdsministeren, når dette forbere-dende arbejde og overvejelserne er gennemført, vil anmode om dispensation, således at vi kan få et sådant forslag fremsat?

Jeg mener, det kan få overordentlig værdifulde beskæftigelsesmæssige konsekvenser. Jeg ved også, at det er nødvendigt med ret omfattende udvalgsarbejde, når vi skal drøfte et sådant forslag, og derfor vil jeg nødig have, vi kommer i samme situation som ved efterlønnen, hvor arbejdsministeren jo ved, at et bestemt parti, som står arbejdsministeren særlig nær i øjeblikket, ikke fandt, at der var tid nok til, at vi kunne få et sådant forslag gennemført inden sommerferien. Jeg vil gerne undgå en sådan situation igen og vil derfor spørge ministeren: hvornår forventer ministeren at kunne søge om dispensation til at fremsætte forslaget?

Arbejdsministeren (Auken):

Jeg er helt enig med hr. Bolvig i, at mit svar må karakteriseres som positivt. Når man har en klar holdning, vil der også blive fortolkninger af denne klare holdning, men jeg kan medgive, at der er tale om positiv indstilling, også for så vidt angår dette, at vi kan opnå en fornuftig beskæftigelsesmæssig effekt gennem en begrænsning af overarbejde og gennem afspadsering af overarbejde.

Regeringen har også ved sin tiltrædelse over for folketinget tilkendegivet, at man på baggrund af det arbejde, der var sat i gang i udvalget vedrørende fordeling af arbejdet, ville overveje, hvilke initiativer og beslutninger der kunne træffes på dette område, og på lovlisten er der opført eventuelt lovforslag.

Det er imidlertid ikke muligt for mig i dag at sige, om det initiativ, som regeringen er forpligtet til, vil have form af et lovforslag. Vi har brug for at overveje meget nøje, hvordan ønsket om begrænsning af overarbejde og afspadsering af overarbejde kan forenes med vore overenskomstmæssige mekanismer og vore overenskomstmæssige systemer, og så snart disse overvejelser er afsluttet – og jeg kan love hr. Bolvig, at det vil de blive

[Arbejdsministeren]

hurtigt – vil der blive taget et initiativ fra regeringens side i den positive retning, som hr. Bolvig efterlyser.

Hermed sluttede spørgsmålet.

5) Til *ministeren for offentlige arbejder* af:

Grove (KF):

»Hvad agter ministeren at gøre for at sikre tilfredsstillende information af de passagerer, der rammes af DSBs store forsinkelser i togtrafikken?«

(Spm. nr. 525).

Skriftlig begrundelse.

En stor del af togtrafikken, bl. a. i det storkøbenhavnske område, har ikke fungeret normalt siden midten af december måned. Forsinkelserne rammer i tusindvis af passagerer og betyder mange tabte arbejdstimer. Et væsentligt irritationsmoment er den ringe information, som DSB yder sine kunder.

For få uger siden meddelte DSBs ledelse, at man ville søge gennemført en bedre information af passagererne, men dette er ikke sket. På den baggrund bør ministeren nu gribe ind og sikre, at DSB opretholder et rimeligt serviceniveau over for de mange passagerer, der må have krav på præcis, hurtig og fyldestgørende information om togenes afgangstider m.m. Der er tilmed tale om en service, som ikke kræver nogen væsentlig økonomisk indsats. Det er ikke nok, at DSB lover bedre forhold. Hvis man ønsker en tilgang til den kollektive trafik, må det være andet og mere end tomme løfter.

Ministeren for offentlige arbejder (Ivar Hansen):

På det stillede spørgsmål kan jeg svare, at DSB naturligvis har helt klare regler for, hvordan informationen skal gives til de rejsende såvel under normale driftsforhold som under driftsforstyrrelser. Udførelsen af informationstjenesten følges løbende af DSBs ledelse, og forbedringer gennemføres dels gennem udbygning af det tekniske informationsudstyr, dels gennem instruktion af personalet.

Det radiosystem, som er etableret mellem alle S-tog og fjernstyringscentralen for S-tog, har således medvirket til, at passagerer i S-

togene informeres bedre under driftsforstyrrelser. Et lignende radiosystem er i øvrigt under etablering for regional- og fjerntog og vil efterhånden give mulighed for bedre information til passagererne i disse tog under driftsforstyrrelser.

Under gennemførelse er endvidere en møderække for tog- og stationspersonale om forbedret information. De første møder blev afholdt i slutningen af 1978, men hovedparten af møderne har måttet udskydes til første halvdel af 1979.

DSB er naturligvis klar over, at informationen til passagererne under snestormene før og efter årsskiftet i mange tilfælde svigtede og ofte ikke var så god som ønskeligt. I den helt ekstreme snesituation har telefon- og fjernskriverlinjer og øvrige informationssystemer i den grad været overbelastet, at det ikke altid har været muligt for personalet under deres i øvrigt vanskelige situation – det tror jeg man vil indrømme – at formidle informationer videre til publikum på en tilfredsstillende måde.

I erkendelse heraf har DSB omgående iværksat et undersøgelsesarbejde, der tager sigte på hurtigt at vurdere mulighederne for at etablere en forbedret information af passagererne gennem yderligere udbygning af det eksisterende informationsapparat såvel personalemæssigt som teknisk. Jeg er naturligvis tilfreds med DSBs hurtige reaktion og vil holde mig orienteret om den videre udvikling.

Grove (KF):

Jeg takker ministeren for svaret. Jeg kan ikke sige, der var megen opmuntring i det. Nu er det en måned siden, vinteren virkelig startede, og det er vel forståeligt, at det kneb lidt med informationen i starten, men det er ikke blevet bedre, det er snarere blevet dårligere. Bare den sidste uge har givet talrige eksempler på, hvordan de rejsende ingen information får om de forsinkelser, der er opstået, og det er et irritationsmoment. Det er selvfølgelig irriterende, at toget ikke kommer til tiden. Man siger ude i befolkningen, at når DSB har en køreplan, er det ikke for at køre efter den, så er det for at regne ud, hvor meget togene er forsinket. Det er et irritationsmoment, at man kommer for sent frem, men det er endnu mere irriterende, at man ingen

[Grove]

besked får. Det er da meget godt, at man iværksætter undersøgelser osv., men det hjælper ikke her og nu, og man må virkelig kunne forbedre kommunikationen stationerne og personalet imellem, så man får regelret information.

Jeg skal bagefter give ministeren talrige eksempler på, at det simpelt hen er informationen, der mangler. Togene holder der, men man bliver ikke informeret.

Man siger også ude i befolkningen, at DSB efterhånden ikke står for de danske statsbaner, men for »de sover bestemt« eller »de sløve baner«. Skal vi have en virkelig kollektiv trafik igennem i Danmark, må man i hvert fald op på mærkerne inden for DSB, og fra folketingets side tror jeg da også man må tage meget op til overvejelse de store milliontilskud, vi giver til DSB, hvis ikke der kommer en bedre service på dette område. Derfor beder jeg ministeren om virkelig at grave i dette, og det skal ikke være noget med at nedsætte udvalg, der skal sidde i 1 eller 2 eller 3 år, inden man finder frem til noget.

Keld Andersen (KF):

Det, der kalder mig op, er ministerens bemærkninger om, at DSB har ganske klare regler for, hvordan informationen skal gives, og at vi så får besked om, at man i øvrigt har iværksat en undersøgelse.

Jeg vil gerne give ministeren et konkret eksempel og stille et spørgsmål.

Intercitytoget i aftes fra Slagelse til København kl. 23.15 blev ikke meddelt forsinket før kl. 23.19.30, altså 30 sekunder før kl. 23.20. Man meddeler så over højtaleren, at toget er forsinket, og at næste tog afgår til København kl. 23.20. Derved giver man folk, der står og venter, 30 sekunder til at styrte ned ad nogle trapper, under nogle perroner og op på en anden perron, og man har ikke engang givet besked til toget 23.20 om at vente på disse mennesker. Vi ved, at der er ca. 10 minutters kørsel fra Korsør til Slagelse. På det nævnte tidspunkt har man altså for længst vidst, at toget var forsinket en halv time. Mit spørgsmål til ministeren går derfor på: er det i overensstemmelse med DSBs ganske klare regler for, hvordan information skal gives, og er der overhovedet grund til at iværksætte undersøgelser for

nærmere at analysere disse ting? Jeg kunne nævne 10.588 andre eksempler af lignende art som daglig bruger af DSB.

Otto Mørch (S):

Hr. formand, jeg ved godt, at jeg ikke må polemisere med spørgerne, og det skal jeg også undlade, men jeg har vel lov til at foretage visse konstateringer. Jeg konstaterer, at det konservative folkeparti som så ofte før hårdt angriber vores kollektive trafikdækning. Derfor vil jeg spørge ministeren, om han ikke har samme opfattelse som jeg, at service koster penge, og at det oplæg, der lå fra de konservative, da vi drøftede finansloven, med betydelige beskæringer netop på DSB-området, i al fald ikke er noget, der kan fremme den kollektive trafiks serviceniveau. Jeg tror, ministeren er enig med mig, og jeg behøver egentlig ikke at få et svar fra ministeren, men vil gerne have det.

Ministeren for offentlige arbejder (Ivar Hansen):

Jeg skal svare ganske kort, idet spørgetiden ikke tillader, at vi går ind i en længere debat om DSBs forhold og vilkår i det hele taget og de problemer, der måtte være omkring afviklingen af den kollektive trafik i øvrigt inden for DSBs regie.

Jeg forstod på hr. Grove, at han havde mange kritiske bemærkninger om DSBs virksomhed. Disse kritiske bemærkninger kan jeg ikke være enig i, men jeg kan sige – og det kan også være et svar til hr. Keld Andersen – at i en virksomhed af DSBs størrelse vil der naturligvis, uanset at man har klare regler at arbejde efter, kunne opstå fejl, som der naturligvis vil blive taget skridt til at rette.

Dertil kan jeg føje, at en del af det undersøgelsesarbejde, som nu vil blive sat i gang, ikke tager sigte på ekstreme situationer som den, jeg nævnte i mit første svar med de snestorme, vi havde omkring årsskiftet, og de forsinkelser og togstandsninger, de medførte til gene for passagererne. Det er et undersøgelsesarbejde, som tager sigte på generelt at forbedre informationen til passagererne, navnlig på de større stationer naturligvis, i første række ved at supplere højtalerudstyr og togserviceskilte med fjernsynsudstyr, som man kan se det i lufthavnene eksempelvis,

[Ministeren for offentlige arbejder]

eller med lystavle med variabel tekst, en slags lysavis.

Det er klart, at DSB har en trafikforpligtelse også i de tyndtbefolkede områder. Der er efter min opfattelse tale om en trafik, som det offentlige, dvs. staten, køber af DSB, og den må der naturligvis betales en pris for.

Grove (KF):

Der bliver sagt, at service koster penge. Ja, det gør den måske nok, men jeg tror egentlig, det var bedre, om DSB så koncentrerede sig om at befordre passagerer fra det ene sted til det andet i stedet for at drive kiosker, restauranter m.v. Det har da i hvert fald vist sig i denne vinter, at der er meget tilbage at ønske med hensyn til service vedrørende information. Jeg tror, en stor del af passagererne ville sætte mere pris på en sådan, end at DSB konkurrerer med restauranter, kiosker osv.

Hermed sluttede spørgsmålet.

6) Til *ministeren for offentlige arbejder* af:**Hans Jørgen Jensen (S):**

»Hvilke grunde foreligger der i stærkstrømsreglementet til at påbyde en trebenet stikprop på almindelige elektriske husholdningsapparater, og er ministeren vidende om, at dette påbud blev vedtaget i DEMKO's bestyrelse mod indstillingen fra Elektronikfabrikantforeningen, statens husholdningsråd, Forbrugerrådet og DEMKO's medarbejdere, samt er ministeren endelig indstillet på at ændre denne beslutning, som en del af DEMKO's bestyrelse har taget på hans vegne?«

(Spm. nr. 530).

Skriftlig begrundelse.

Den 4. januar 1979 modtog folketingets medlemmer en henvendelse fra Foreningen af Fabrikanter og Importører af elektriske husholdningsapparater (FEHA) om ændrede bestemmelser for elektriske stikkontakter. Det fremgår af henvendelsen, at de påbudte stikpropper ikke kan anvendes af 90 pct. af forbrugerne, men tværtimod vil frembyde en fare, fordi forbrugerne er nødsaget til at udskifte den ubrugelige stikprop. Bestyrelsens beslutning er altså vedtaget mod både de fa-

brikanter, der fremstiller elektriske artikler (FEHA og Elektronikfabrikantforeningen), og forbrugerne.

Ministeren for offentlige arbejder (Ivar Hansen):

Til det stillede spørgsmål kan jeg svare, at begrundelsen for at påbyde trebenede stikpropper for en lang række husholdningsapparater er, at disse apparaters konstruktion forudsætter såkaldt ekstra beskyttelse, det man tidligere kaldte jordforbindelse, og at man her i landet kun kan opnå denne ekstra beskyttelse med en trebenet stikprop. Hvis man benytter den tobenede stikprop, der sidder på de fleste importerede apparater, får man ingen ekstra beskyttelse, fordi disse stikpropper er beregnet til et andet stikkontaktsystem, som findes i husinstallationerne i en række andre lande, f. eks. i Sverige og i Vesttyskland.

Ekstrabeskyttelsen skal sikre forbrugeren imod elektriske stød, hvis der opstår fejl i apparatet. Risikoen ved elektriske stød er størst i køkkener, og selv om det heldigvis er meget sjældent, der sker dødsulykker, modtager man indberetninger om en del tilfælde, hvor der har foreligget en livsfarlig situation, som ville have været undgået, hvis ekstrabeskyttelsen havde været der.

Påbuddet om de trebenede stikpropper følger af nogle ændringer i stærkstrømsreglementet, som ministeriet gennemførte i 1977 efter en enstemmig indstilling fra elektricitetsrådet. Den indstilling var tiltrådt af DEMKO og af Foreningen af Fabrikanter og Importører af Elektriske Husholdningsapparater, FEHA.

Den vedtagelse i DEMKO's bestyrelse, der henvises til i spørgsmålet, er af ny dato og vedrører det forslag, som FEHA nu har stillet om at opgive det nævnte påbud. Ministeriet er vidende om, at der ikke har været enighed om det spørgsmål i DEMKO's bestyrelse, men jeg gør opmærksom på, at det er en sag, som det tilkommer ministeriet at afgøre, og der er derfor ikke tale om, at en del af DEMKO's bestyrelse har truffet en beslutning på mine vegne.

FEHA begrundet sit forslag med, at de trebenede stikpropper vil være uanvendelige i ca. 90 pct. af alle stikkontakter, fordi der i disse installationer ikke kan opnås ekstra

[Ministeren for offentlige arbejder]

beskyttelse, og fordi det tredje ben – hvis man kan sige det sådan – jordbenet, ikke kan gå ind. Derfor risikerer man, at mange mennesker udskifter det trebenede stik med et tobenet og gør det forkert, således at der kommer livsfarlig spænding på apparatets udvendige dele.

Men selv om forbrugeren lader en fagmand påsætte den tobenede stikprop, opnås ekstrabeskyttelsen altså alligevel ikke i disse installationer. Fra elektricitetsrådets side sættes der ganske vist spørgsmålstegn ved disse oplysninger, men da en nærmere dokumentation af anvendelighedsproblemet omfang ikke foreligger på nuværende tidspunkt, har jeg fundet det nødvendigt at udskyde tidspunktet for ikrafttrædelsen af påbuddet om de trebenede stikpropper foreløbig til 1. januar 1980.

Jeg håber så, at der i mellemtiden kan skabes grundlag for en nøjere afvejning af de risikomomenter, der er inde i billedet.

Hans Jørgen Jensen (S):

Jeg vil gerne takke ministeren for det svar, jeg her har fået på dette spørgsmål, og specielt takke for, at man nu udskyder ikrafttrædelsen til 1. januar 1980, for jeg tror bestemt, hvad enten det ene eller det andet nu er rigtigt i denne forbindelse, at det er rimeligt, at man i hvert fald får et oplysningsarbejde sat i gang omkring farligheden ved, at man eventuelt selv udskifter de stik, der nu engang vil være nødvendige for at opfylde stærkstrømslovens bestemmelser.

Jeg håber, at det her rejste spørgsmål vil føre til, at pressen vil beskæftige sig lidt med dette spørgsmål, sådan at befolkningen på en fornuftig måde kan blive orienteret om de problemer, der ligger omkring dette.

Wissing (FP):

Jeg var også meget tilfreds med ministerens svar. Jeg har også stillet et spørgsmål i samme anledning, men jeg vil gerne have lov til yderligere at spørge ministeren, om den udsættelse, han nu giver vedrørende denne bestemmelse, vil blive opfulgt af nogle undersøgelser af den risiko, som FEHA påstår er til stede, så vi kan få det klaret, inden vi når til den 1. januar 1980.

Endvidere vil jeg lige tillade mig at spørge ministeren: når det i henvendelsen siges, at

90 pct. af husholdningerne ikke er forsynet med de installationer, der kan modtage de trebenede stikpropper, har man så ligefrem overvejet at komme med lovforslag med påbud om installationsændringer i samtlige danske husholdninger?

Johan Philipsen (V):

Mit spørgsmål til ministeren i denne sag lyder meget kontant: vil ministeren foranledige, at DEMKO og elektricitetsrådet behandler denne sag endnu en gang? Ministerens korrekte udsættelse begrundes en ny overvejelse.

Jeg var i en lang årrække medlem af elektricitetsrådet og var deltager i debatten, da de såkaldte HFI-relæer kom ind i dansk elektricitetsproduktion, og jeg undrer mig såre over den afgørelse, der er truffet. Man har i udlandet et system, hvor man forsøger at beskytte ved hjælp af jording, og det er det, det tredje stikken skal bruges til. De vandrer, man forbandt til før, forsvinder og bliver lavet af plastic i stedet for. Det vil altså sige, at jording i realiteten som beskyttelse er på vej ud. Så fik vi de omtalte HFI-relæer, som beskytter imod uregelmæssigheder mellem fase og jord i realiteten i mellem 98,5 og 99 pct. af tilfældene. Men det er rigtigt, at HFI-relæerne ikke beskytter for fejl mellem fase og fase. Jeg synes, det er en aldeles forrykt afgørelse, der her er truffet. Den vil foranledige, at samtlige danske installationer skal laves om, og der skal trækkes jordledninger op igennem 7–8–9 etager. Jeg er mere end forbavset, og jeg beder altså ministeren om at foranledige, at man tænker sig ordentligt om én gang til. Der blev efterlyst artikler i pressen, som jeg håber jeg kan kaste mig over, når jeg får tid engang.

Ministeren for offentlige arbejder (Ivar Hansen):

Jeg har ikke noget direkte svar til hr. Hans Jørgen Jensen, som jeg forstod var tilfreds med mit svar om en udsættelse foreløbig til den 1. januar 1980.

Til hr. Wissing og til hr. Johan Philipsen kan jeg klart svare ja. Selvfølgelig – og det var også det, jeg gav udtryk for – vil der nu i den mellemliggende periode blive foretaget en meget nøje undersøgelse af konsekvenserne af det, der her lægges op til. Hvorvidt det,

[Ministeren for offentlige arbejder]

som hr. Wissing antydede, skal resultere i – sådan forstod jeg hr. Wissings spørgsmål – en anden ændring af det såkaldte stærkstrømsreglement, kan jeg ikke sige på nuværende tidspunkt, men én ting kan jeg sige meget sikkert, og det er, at denne sag skal gøres til genstand for meget nøje undersøgelser og vurderinger, inden der sker ændringer i de nugældende regler på dette område. Jeg kan meget vel forestille mig den situation, man kommer i, hvis man fører ting ud i livet, uden at de er undersøgt til bunds. Det kan give konsekvenser for de enkelte forbrugere, som det umiddelbart er meget vanskeligt at overskue. Svaret er klart ja.

Hermed sluttede spørgsmålet.

7) Til handelsministeren af:

Kaj Hansen (DKP):

»Hvilke oplysninger kan ministeren give om forhandlingerne mellem DUC og Dansk Olie & Naturgas A/S og årsagerne til, at folketinget endnu ikke har fået forelagt et forhandlingsresultat?«

(Spm. nr. 526).

Skriftlig begrundelse.

Forhandlingerne blev påbegyndt den 26. juni 1978. Under forespørgselsdebatten den 26. oktober 1978 oplæste handelsministeren en erklæring fra forhandlingslederne: »På dette stadi af forhandlingerne tilbagestår endnu en række væsentlige problemer. Det er derfor for tidligt at udtale sig om, hvornår et endeligt resultat af forhandlingerne vil foreligge, men parterne vil bestræbe sig på at kunne afslutte forhandlingerne inden udgangen af 1978.«

Der er nu forhandlet i over et halvt år, og et resultat foreligger stadig ikke.

Handelsministeren (Arne Christiansen):

Jeg kan sige, at når folketinget ikke har fået forelagt resultatet af disse forhandlinger, hænger det sammen med, at disse forhandlinger har vist sig vanskeligere end antaget i efteråret, da de to parter startede. Jeg har tidligere under forespørgselsdebatter og besvarelse af spørgsmål redegjort for de problemer, der knytter sig til en sådan forhandling om en gaskontrakt, og jeg har herunder un-

derstregt, at en kontrakt må ses som en helhed. Det er derfor ikke muligt at give oplysninger om delresultater.

Som også tidligere meddelt lægger regeringen vægt på en snarlig og positiv afslutning af forhandlingerne, og i øvrigt kan jeg oplyse, at statsministeren i går har bedt mig om at indtræde i DONGs forhandlingsdelegation og på DONGs vegne overtage ledelsen af forhandlingerne.

Kaj Hansen (DKP):

Der er gået lang tid nu, siden DUC meddelte – det var i marts måned 1978 – at nu var man klar til at forhandle. Forhandlingerne kom først i gang den 26. juni 1978, og nu er der altså forhandlet i over 7 måneder, på trods af at ministeren ved forespørgselsdebatten den 26. oktober 1978 sagde, at han havde fået meddelelse om fra forhandlingslederne, at de ventede at afslutte forhandlingerne ved udgangen af 1978.

Under forespørgselsdebatten i oktober måned sidste år sagde ministeren, at forhandlingerne hidtil har været koncentreret om emner som tid og sted for leverancer, grundlæggende plateuleverancer og bestemmelser om vurdering af gasreserver og gasleverancer i lyset af bl.a. erfaringer fra fremtidige boringer og produktionserfaringer. Uden at ministeren i og for sig behøver at røbe resultaterne, vil jeg spørge, om man er nået til prisspørgsmålet, og om det er det, der volder de store vanskeligheder.

Når nu ministeren meddeler, at han selv overtager forhandlingerne, vil jeg gerne spørge – idet jeg selvfølgelig går ud fra, at det er for at fremskynde forhandlingerne – om ministeren kan oplyse, hvornår han forventer disse forhandlinger afsluttet.

Handelsministeren (Arne Christiansen):

Jeg vil gerne bekræfte over for hr. Kaj Hansen, at det, der står tilbage, er prisspørgsmålet, herunder også nogle skattemæssige spørgsmål. Jeg vil være forsigtig med at udtrykke mig om forventningerne, men forhandlingerne pågik i går, de pågår i dag, og de pågår i den nærmeste fremtid.

Kaj Hansen (DKP):

[Kaj Hansen]

Vil ministeren meddele her, at forhandlingsresultatet under alle omstændigheder bliver forelagt i denne folketingssamling?

Handelsministeren (Arne Christiansen):

Jeg skal gentage, hvad jeg har sagt under tidligere spørgetider og også under en forespørgselsdebat, at forhandlingsresultatet vil blive forelagt folketinget, så snart det overhovedet er udarbejdet, efter at vi er færdige, og efter min bedste opfattelse vil det ske i denne samling. Jeg havde selv ventet, at det var sket før.

Arentoft (FP):

Når handelsministeren kommer med den interessante oplysning, at han nu skal være leder af forhandlingerne, vil jeg da godt spørge, om man deri skal se en form for pression i forhandlingerne. Selvfølgelig skal de fremskyndes, det er rigtigt, men vil man samtidig ligesom prøve at få forhandlingerne over i en retning, som vil muliggøre regeringens planer om dette naturgasnet?

Havde det i grunden ikke været rimeligere, at man havde fundet en opmand, om jeg så må sige, en dygtig forhandlingsleder, som var neutral, i stedet for direkte at tage et regeringsmedlem?

Handelsministeren (Arne Christiansen):

Jeg vil overlade til hr. Arentoft selv at vurdere virkningerne af min indtræden i domsforhandlingsdelegationen. Jeg kan kun sige, at jeg forhandler som leder af DONG på deres vegne med DUC, og at forhandlingerne pågår.

Hermed sluttede spørgsmålet.

8) Til *miljøministeren* af:

Svend Haugaard (RV):

»Vil regeringen gennemføre en effektiv begrænsning i anvendelsen af freondrivmidler til spraydåser og også søge en sådan begrænsning gennemført på international basis?«

(Spm. nr. 527).

Miljøministeren (Ivar Nørgaard):

Jeg skal indledningsvis henvise til det svar, min forgænger som miljøminister i september

1977 vedrørende samme emne gav folketingsmedlem hr. Waldorff. Det fremgik af dette svar, som jeg helt kan tilslutte mig, at freondrivmidler til spraydåser efter miljøstyrelsens og den danske regerings opfattelse bør begrænses til strengt nødvendige anvendelser, f.eks. til lægemidler.

Teorierne om, at disse kemiske stoffer kan nedbryde atmosfærens beskyttende kappe af ozon i 30 kilometers højde, er senere blevet yderligere bekræftet. Derfor, og fordi der er tale om et globalt miljøproblem, har den danske regering siden støttet bestræbelserne på at gennemføre internationale begrænsninger af anvendelsen af freondrivmidler til spraydåser.

Inden for EF har spørgsmålet om begrænsning af anvendelsen af freon været drøftet ved flere lejligheder. Det skete sidst på EFs miljøministermøde den 19. december sidste år. Rådet opfordrede på dette møde Kommissionen til så hurtigt som muligt at fremlægge konkrete forslag til begrænsning i anvendelsen af freon.

Afslutningsvis skal jeg tilføje, at når der endnu ikke er taget initiativ til at udstede forbud mod anvendelsen af freon til drivmiddel i spraydåser her i landet, skyldes det, at det er ønskeligt at sikre, at et sådant forbud ikke fører til anvendelsen af andre skadelige stoffer til formålet, og denne sikring kan man ikke opnå under den nuværende lovgivning. Derimod vil den foreslåede lov om kemiske stoffer og produkter give disse muligheder, hvorfor vi bør afvente folketingets stillingtagen til og forhåbentlig vedtagelse af dette lovforslag. Når lovforslaget er gennemført, vil miljøstyrelsen komme med forslag om, hvorledes vi skal regulere området her i landet.

Svend Haugaard (RV):

Jeg kunne indskrænke mig til at sige tak for svaret, men når jeg har rejst spørgsmålet, er det, fordi der, mener jeg, siden det forrige gang blev besvaret, er kommet yderligere sikre konstateringer af, at freonmidlerne virkelig er farlige for det beskyttende ozonlag. Derfor begynder det at haste, ikke specielt for Danmark, for vi kan ikke klare det alene, det er et globalt spørgsmål, men jeg mener, at når nu Norge, Sverige, USA og adskillige andre lande har truffet beslutning, bør Danmark på dette område ikke halte bagefter. Vi

[Svend Haugaard]

bør være med i forreste linje, når vi erkender, at risikoen er væsentlig større end den gavnlige virkning, det kan have at anvende freonmidlerne.

Miljøministeren (Ivar Nørgaard):

Jeg forstår, at hr. Svend Haugaard og jeg er fuldstændig enige i dette spørgsmål.

Hermed sluttede spørgsmålet.

9) Til *miljøministeren* af:

Ib Nørlund (DKP):

»Vil ministeren forlange, at A/S Dansk Sojakagefabrik på Islands Brygge indhenter tilladelse til fortsættelse af produktionen?«
(Spm. nr. 543).

Skriftlig begrundelse.

A/S Dansk Sojakagefabrik, Islands Brygge, fik godkendelse af sundhedskommissionen til at producere indtil 29.000 t klor årligt, før lov nr. 372 af 13. juni 1973 om miljøbeskyttelse trådte i kraft. For at kommunalbestyrelsen kan få adgang til at stille vilkår over for Dansk Sojakagefabriks produktion og sikre overholdelse af miljøloven, er det nødvendigt, at miljøministeren bringer miljølovens §§ 36 og 38 i anvendelse.

Ib Nørlund (DKP):

ØK-foretagendet Dansk Sojakagefabrik har gennem flere årtier med sin klorgasproduktion skabt uro og modstand i vide kredse af befolkningen ude på Islands Brygge, som jeg repræsenterer.

Allerede den 26. maj 1976 stillede jeg spørgsmål til den daværende miljøminister i forbindelse med, at kviksølvforureningen var blevet målt i de omliggende kolonihaver derude, og at der forelå et påbud om en begrænsning af denne forurening inden for bestemte frister, som man imidlertid fra selskabets side ufortrødent satte sig ud over.

Nu er der ikke alene tale om disse problemer omkring kviksølvforureningen, men også om risikoen ved klorudslip og ved oplagring af klor, hvoraf der findes en 200-300 t til stadighed derude.

En af de nye ting i miljøloven af 1973 er jo, at den ifølge § 2 også omfatter risikobeto-

nede processer og oplagring. Dansk Sojakagefabrik, som eksisterede før 1974, falder jo ikke fuldt ud ind under denne miljølov, men det kan ministeren råde bod på ved at anvende §§ 36 og 38 i miljøloven. Den første paragraf siger, at for bestående virksomheder kan man bestemme, at de skal ansøge om godkendelse efter miljøloven, og § 38 siger, at en sådan godkendelsespligt også gælder anlæg, såfremt der skønnes at være særligt behov for at undersøge forureningen. Hvis ministeren gør sådan – og kun da – kan Københavns kommune stille vilkår for produktionen.

At der findes et særligt behov for at få taget disse problemer op, synes jeg klart fremgår af den ganske omfattende uro, der er blandt folk, som er bosat eller beskæftiget på Islands Brygge. Derfor spørger jeg, om ministeren vil anvende disse paragraffer.

Miljøministeren (Ivar Nørgaard):

Miljøstyrelsen har over for mig oplyst, at Københavns kommune i november måned 1978 har orienteret styrelsen om, at man er i færd med at udarbejde en redegørelse om et uheld på Dansk Sojakagefabrik i oktober måned 1978, der gav anledning til et klorudslip. Samtidig forsøger Københavns kommune at få afklaret, hvilke risici der er forbundet med uheld på virksomhedens kloralkalanlæg. Sideløbende med denne risikovurdering vil der blive udarbejdet en redegørelse for de sikkerhedsforanstaltninger på og uden for fabrikken, som undersøgelsen kan give anledning til. Resultatet af dette arbejde vil Københavns kommune fremlægge for offentligheden, forventeligt her i foråret 1979.

Miljøstyrelsen har i øvrigt gjort opmærksom på, at Københavns kommune efter miljøbeskyttelseslovens § 44 kan pålægge virksomheden alle nødvendige krav om forureningsbegrænsende foranstaltninger, såfremt virksomhedens forurening ikke skønnes at være uvæsentlig. Det er derfor ikke korrekt, når det siges i begrundelsen for spørgsmålet, at det er nødvendigt at bringe miljøbeskyttelseslovens §§ 36 og 38, som hr. Ib Nørlund henviste til, i anvendelse, for at Københavns kommune kan få adgang til at stille vilkår til Dansk Sojakagefabriks produktion og sikre overholdelse af miljøbeskyttelsesloven.

[Miljøministeren]

Jeg kan tilføje, at efter miljøbeskyttelsesloven er det en kommunal opgave at føre tilsyn med særligt forurenende virksomheder og i givet fald at meddele påbud eller forbud, som er nødvendige for en miljømæssig vurdering. Københavns kommune har altså iværksat et større undersøgelses- og udredningsarbejde omkring Dansk Sojakagefabrik, der kan danne grundlag for de afgørelser, som kommunen eventuelt måtte finde nødvendige for at sikre en miljømæssigt forsvarlig drift af virksomheden.

De forureningsmæssige problemer omkring virksomheden er således til behandling efter miljøbeskyttelseslovens almindelige regler, og jeg vil ikke finde det tilfredsstillende, at der gribes ind i denne behandling.

Ib Nørlund (DKP):

Jeg kan takke ministeren for svaret, men i og for sig ikke for den endelige afgørelse med hensyn til stillingtagen. Det, man kommer uden om på den måde, er bl. a. ud fra selve risikobetraktningen, som jo er ny i miljøloven, også at tage hensyn til § 3, hvor der står, at man ved at påbegynde en sådan virksomhed skal vælge et sådant sted for udøvelsen, at faren for forurening begrænses bedst muligt.

Nu er det sådan, at selv Københavns kommunes miljøkontor erkender ganske klart, at hvis de ville oprette fabrikken nu på det givne sted, så ville man ikke give tilladelse til det. Derfor bliver den fremgangsmåde, som ministeren vil anvende, altså hvor man ikke vil gribe ind i den proces, der foregår for øjeblikket, noget, som faktisk forhindrer kommunen i at optræde med fuld vægt over for Sojakagefabrikkens ledelse. Det, som skaber den skæve stilling, er, at fabrikken som eksisterende før miljøloven har særlige rettigheder og særlige muligheder, og jeg synes, at ministeren godt kunne træffe de afgørelser, der kunne sikre, at sådanne særrettigheder ikke kom til at forårsage de forhold, som nu eksisterer.

Miljøministeren (Ivar Nørgaard):

Det er jo ikke noget enestående tilfælde, der her drages frem. Der findes naturligvis en række andre tilfælde, hvor der i øjeblikket eksisterer virksomheder, som ikke ville være

blevet bygget op på det sted, hvis den nuværende miljølov havde eksisteret.

Men hr. Ib Nørlund bør da også være klar over, at når disse virksomheder nu eksisterer, så giver de også mulighed for arbejde til et stort antal personer, det er altså eksisterende arbejdspladser. Derfor bliver de behandlet på en anden måde, end hvis det er kommende arbejdspladser; det er jo ret rimeligt. Men det hindrer altså ikke, at der er hjemmel i § 44, hvis forureningen ikke er uvæsentlig, for Københavns kommune til at gribe ind. Der gælder altså andre regler for eksisterende virksomheder end for nye, hvad jeg finder helt naturligt, da disse virksomheder danner indtjeningsmuligheder for et stort antal ansatte.

Hermed sluttede spørgsmålet.

10) Til *indenrigsministeren* af:

Ebba Strang (SF):

»Vil ministeren tage initiativ til, at der udsendes retningslinier for læger, der klart fastslår patienters rettigheder i forbindelse med indgreb eller behandlinger?«

(Spm. nr. 528).

Skriftlig begrundelse.

Dagbladet Information bringer den 24. og 25. januar d.å. redegørelser for, hvorledes en 51-årig, navngiven kvinde uden eget vidende endsige samtykke har fået fjernet såvel æggestokke som æggeledere under en operation, hun havde underkastet sig for at få fjernet livmoderen.

Sagen er ikke enestående. Det fremgår således af artiklerne, at det er almindelig praksis, at man fjerner raske æggestokke og æggeledere i forbindelse med livmoderoperationer, når kvinder er over 45 års alderen.

Det fremdragne eksempel rejser en meget principiel diskussion om, hvem der har rettigheder i forbindelse med medicinske og kirurgiske behandlinger eller indgreb.

Kroppen er helt klart en del af den menneskelige personlighed, og det må derfor være det enkelte menneske selv, der tager stilling til, hvilke indgreb det skal udsættes for. På den anden side er lægen i besiddelse af en viden, som patienten ikke kan kende, og han må derfor være forpligtet til at give både

[Ebba Strange]

en grundig orientering om de faktiske sygdomstegn samt en lige så grundig vejledning med hensyn til den mest hensigtsmæssige behandling.

Ebba Strange (SF):

Som det fremgår af den begrundelse, jeg har givet for mit spørgsmål, tager selve spørgsmålet udgangspunkt i en konkret sag. Imidlertid har jeg stillet spørgsmålet principielt, fordi det efter min vurdering ikke kun drejer sig om en enkelt kvinde og en enkelt læge. Det er bare sjældent, at mennesker og måske især kvinder er modige nok til at lægge navn til en sag, som vi egentlig godt ved er almindelig, men som vi normalt ikke kan få lejlighed til at bruge offentligt, fordi vi jo er rimeligt blufærdige, når det gælder os selv og vores krop. Det er den ene ting.

Den anden ting er, at vi jo også er fantastisk afhængige som patienter i forholdet til vores læger, fordi de har en viden og en magt, som vi andre ikke har. Men netop fordi lægerne har denne autoritet, mener jeg også, at de har en helt speciel forpligtelse, og det er det problem, jeg godt vil have indenrigsministeren til at tage stilling til. De har en forpligtelse til at lytte, til at forklare, til at vejlede, sådan at patienter på den baggrund kan tage bestemmelse om, hvad der skal ske med dem.

Ligesom det er lægernes forpligtelser, jeg gerne vil have indenrigsministeren til at tage stilling til, drejer det sig altså om spørgsmålet om patienternes rettigheder. Har vi ret til at bestemme over vores egne kroppe, vores egne legemer, hvad der skal ske med dem? Og hvordan skal vi træffe den beslutning, hvis vi har den rettighed?

Indenrigsministeren (Enggaard):

Må jeg først bemærke, at en helt uddybende besvarelse af det rejste spørgsmål ville forudsætte en tilbundsgående undersøgelse. Det har der desværre ikke været mulighed for i den tid, der har været til rådighed, siden spørgsmålet blev stillet.

Men jeg kan da sige, at ethvert lægeligt indgreb eller behandling som hovedregel forudsætter, at patienten har givet sin tilslutning til, at indgrebet foretages. En nødvendig forudsætning for, at et sådant samtykke kan gives, er naturligvis, at der forud informeres

om indgrebets art og omfang. Læger bør forud for et indgreb i videst muligt omfang give patienten en så grundig orientering, at denne bedst muligt er i stand til at vurdere, om indgrebet ønskes foretaget under de givne forudsætninger.

Man må imidlertid være opmærksom på, at der i det enkelte tilfælde må foretages en afvejning af omfanget og karakteren af de oplysninger om indgreb i tilstødende organer, der kan komme på tale. Af betydning ved en sådan afvejning er, at patienten ikke ængstes unødigt med den følge, at patienten afstår fra at få foretaget et velbegrundet indgreb. Hertil kommer, at man ikke altid forud for en operation kan forudsige, om det kan blive nødvendigt af hensyn til patientens liv og helbred at foretage andre indgreb end forud planlagt.

Som jeg bemærkede, vil en mere tilbundsgående undersøgelse være nødvendig for en endelig besvarelse af det stillede spørgsmål, men jeg må nok forudse, at det kan være overordentlig vanskeligt at fastsætte retningslinjer, der på tilstrækkelig fyldestgørende måde tager stilling til alle de situationer, der kan opstå i forbindelse med et lægeligt indgreb. Retningslinjer kan lægge sådanne bånd på lægernes udøvelse af deres virksomhed, at der opstår fare for, at patientbehandlingen forringes. Jeg skal i den forbindelse gøre opmærksom på, at det skøn, som lægen i det enkelte tilfælde må foretage med hensyn til valg af behandlingsmetode, omfang af behandling m.v., foretages under ansvar efter de særlige regler i lægeloven om lægers virksomhedsudøvelse.

Med hensyn til den konkrete sag kan jeg oplyse, at den for tiden er genstand for en undersøgelse i sundhedsstyrelsen, men at undersøgelsen endnu ikke er afsluttet.

Ebba Strange (SF):

Jeg kan takke indenrigsministeren for svaret, som netop i sin mangfoldighed viser, at det er et svært emne, vi her har med at gøre.

Når indenrigsministeren nu mener, at der ikke har været tid til at lade foretage en tilbundsgående undersøgelse i forbindelse med dette spørgsmål, og det kan jeg godt forstå, fordi fristen er så kort, så vil jeg på den anden side spørge indenrigsministeren, om in-

[Ebba Strange]

indenrigsministeren ikke mener, at der er brug for at arbejde videre med disse problemer.

Min opfattelse af det, der sker inden for sundhedsvæsenet i disse år, er, at der hos flere og flere patienter, flere og flere patientgrupper opstår et større behov, end vi har kendt til for 10-20 år siden, for at være medbestemmende og få medindflydelse på det, der sker. Mit indtryk er, at for 10-20 år siden troede vi meget på lægernes autoritet og havde denne meget stærke autoritetsfølelse, som mange i dag er begyndt at rokke lidt ved. Og så er spørgsmålet, om tiden ikke er inde til, at man arbejder videre med denne sag.

Om det skal være et udvalg under indenrigsministeriet eller det skal være under sundhedsstyrelsen, skal jeg ikke stå her og foreslå, men jeg synes i hvert fald, at indenrigsministerens svar viste, at indenrigsministeren også mener, at der ligger nogle problemer her. Derfor vil jeg godt spørge, om indenrigsministeren vil arbejde videre med den problemstilling, der er rejst her, enten i ministeriet eller i sundhedsstyrelsen, sådan at vi en dag kunne nå frem til større klarhed end den, der hersker i øjeblikket.

Indenrigsministeren (Enggaard):

Ja, det lå jo næsten i mit svar, at jeg egentlig også finder, at det er et spørgsmål, som det er værd at arbejde videre med. Men det fremgik også af mit svar, at tingene er ganske komplicerede og må vurderes ud fra flere synsvinkler, og at enkle og klare svar på de spørgsmål, der rejses, derfor næppe kan forventes. Det er et meget vigtigt spørgsmål, og jeg vil gerne overveje, hvordan man kan arbejde med de problemer, som fru Ebba Strange har rejst.

Hermed sluttede spørgsmålet.

11) Til *indenrigsministeren* af:

Poulsgaard (FP):

»Vil ministeren optage forhandlinger med Kommunernes Landsforening og Amtsrådsforeningen, så det af fremtidens kommunale og amtskommunale regnskaber klart kommer til at fremgå, hvor store udgifterne er til politikeres og tjenestemænds rejser?«

(Spm. nr. 540).

Skriftlig begrundelse.

I et svar til mig på spørgsmål nr. 442 anfører ministeren, at det ville medføre et stort detektivarbejde af finde ud af, hvor meget politikere og embedsmænd ansat i kommunen har rejst for i 1978.

Det er meget utilfredsstillende, at folketingsmænd ikke kan få svar på spørgsmål om det for skatteyderne mere og mere vigtige problem om, hvor mange skattekrone der bliver brugt til mange gange fuldstændig overflødige rejser. Det er åbenbart, at her foreligger problemer, hvor en storrengørings-sanering bliver mere og mere påkrævet, og udgangspunktet herfor må være oplysning om, hvor langt den eksisterende slendrian er drevet ud.

Men da ministeren ikke ønsker at drage disse oplysninger frem fra 1978, foreslår jeg, at man får en ændring, så det klart og tydeligt fremgår af regnskaberne, hvor meget der er rejst for i det forgangne finansår. Det er i hvert fald uanstændigt fortsat at arbejde i blinde.

Poulsgaard (FP):

Den 7. januar havde Jyllands-Posten en artikel, hvor vi fik oplyst, at rejser foretaget af politikere og embedsmænd i statens tjeneste beløb sig til ½ mia kr. På den baggrund spurgte jeg ministeren, hvad det koster, at politikere og embedsmænd i amter og kommuner rejser. Det var spørgsmål nr. 442. Hertil svarede ministeren, at det kunne han ikke svare på, for det var skjult på en lang række konti; det ville kræve et mægtigt detektivarbejde af finde ud af, hvor meget det beløber sig til.

Det er en lidt besynderlig situation, kan man nok sige, at det er de samme myndigheder, der forlanger, at den lille købmand skal opbevare alle bilag for de sidste 5 år og finde dem frem, så snart momsvesenet, skattevesenet eller andre uvæsener begærer den slags ting. Man kan ikke fra statens side selv finde ud af det. Det fik mig altså til at stille indenrigsministeren dette spørgsmål her i dag.

Og at det er et spørgsmål, der også i disse milliardtider kan have relevans, kan man jo se af en artikel i Ekstra Bladet den 27. januar 1979, hvor man kan se, at f. eks. Fyns amtsråd bruger 40.000 kr. bare til koncertbil-

[Poulsgaard]

letter i Israel. Fyns amtsråd – de har altså budget for det rejseri – foretog i 1978 studierejser for 372.000 kr., men i 1979 er der afsat et beløb på 685.000 kr., altså en fordobling bare på et år. Men så kan de også alle sammen komme ud at rejse, de skal simpelt hen have en belønning. Om det er nødvendigt at rejse, er såmænd lige meget. Sidste år var de kun i Malmö, og det var jo ikke ret langt, så i år skal de til Israel.

Jeg håber virkelig, at ministeren nu vil optage seriøse forhandlinger med de to parter, så borgerne kan se, hvor meget der bliver brugt af deres skattekroner til rejseriet.

Indenrigsministeren (Enggaard):

Baggrunden for hr. Poulsgaards spørgsmål er mit skriftlige svar af 18. januar 1979 på et spørgsmål om størrelsen af de samlede udgifter til rejser og rejsediæter for kommunale politikere og embedsmænd i 1978, et svar, som blev rigtigt refereret.

Jeg anførte i svaret, at en række tekniske forhold omkring konteringen af disse udgifter i de kommunale regnskaber ikke umiddelbart gjorde det muligt at foretage en sådan samlet opgørelse. Det ville derfor have været nødvendigt med et særskilt og særdeles ressourcetrævende undersøgelsesarbejde i form af oplysninger indhentet fra de enkelte kommuner og amtskommuner, og det fandt jeg ikke rimeligt at iværksætte. Jeg tror, hr. Poulsgaards bestræbelser på at reducere og begrænse de offentlige udgifter er sammenfaldende med det hensyn, som jeg her refererer.

Som jeg nærmere redegjorde for i mit skriftlige svar, har de kommunale regnskaber i dag en sådan detaljeringsgrad, at man kan identificere kommunernes udgifter til transport, men for at man kunne identificere rejseudgifter, måtte kontoen for transportudgifter inden for hver enkelt institution og hver forvaltning i kommunerne yderligere splittes op på egentlige rejseudgifter, kørselsgodtgørelse, betaling for transport af elever og patienter osv. En ensartet og klar udskillelse af rejseudgifter i de kommunale regnskaber forudsætter altså et statsligt krav om yderligere detaljering af regnskaberne og eventuelt en udvidelse af kapaciteten i regnskabssystemet. Et helt parallelt problem rejser sig, hvis man

ønsker udskillelse af de diætudgifter, som vedrører rejsevirkomheden.

Forslag til ændringer af budget- og regnskabssystemet bliver normalt drøftet i indenrigsministeriets budget- og regnskabsråd, hvor de kommunale organisationer er repræsenteret. Jeg kan i den forbindelse nævne, at man i øjeblikket i budget- og regnskabsrådet drøfter forslag fra såvel Kommunernes Landsforening som Amtsrådsforeningen gående ud på en reduktion af detaljeringsgraden i de kommunale regnskaber, altså en forenkling, som vi i øvrigt af mange grunde må tilstræbe.

Jeg vil imidlertid på foranledning af hr. Poulsgaards spørgsmål anmode budget- og regnskabsrådet om snarest at tage spørgsmålet op med henblik på en undersøgelse af, på hvilken måde og på hvilke betingelser man kunne opnå en yderligere detaljering af de kommunale regnskaber, sådan at rejseudgifter fremgår af dem.

Poulsgaard (FP):

Jeg vil da ikke undlade at sige ministeren tak for det – sådan opfattede jeg det – forholdsvis positive svar. Jeg vil da også godt medgive ministeren – det er jo også derfor, jeg har stillet det nye spørgsmål – at jeg ikke ønsker et ressourcetrævende arbejde, og derfor skulle vi altså have det ændret. Der er vi også enige. Men nu får vi så se, hvad der kommer ud af dette udvalgsarbejde, eller hvad det nu bliver. Vi må have en forenkling, så det klart fremgår af regnskabet. Nu må vi altså afvente det, og så kan vi jo altid vende tilbage til spørgsmålet. Men jeg mener ligegodt, at det da må kunne forenkles betydeligt, for når i hvert fald Fyns amtsråd har sådanne konti, så skulle det også kunne lade sig gøre andre steder. Men vi venter og ser.

Kaj V. Andersen (V):

Hr. Poulsgaard er en af visse dele af pressen udnævnt professionel moralist i dette høje ting. Jeg har normalt ikke noget imod moralister, jeg plejer bare at kigge nøje på indholdet af forargelsens omfang i forhold til bæreposen. Jeg synes, hr. Poulsgaards bærepøse næsten altid har været alt for lille. Den er også alt for lille i dag.

Vi lever i et koldt samfund, sagde vores statsminister for nylig. Ja, det gør vi. Vi lever

[Kaj V. Andersen]

i et – synes jeg – ondsindet, et bagvaskelsens og misundelsens samfund, som det snart ikke er til at være i. Jeg tror ikke, det er med vilje, hr. Poulsgaard gør sig til talsmand for det, men han bliver gjort til redskab for det.

Hr. Poulsgaard var letsindig nok til at svare på et spørgsmål i billedpressen for nylig om, hvordan folketingsmedlemmernes rejsevaner er. Hr. Poulsgaard sagde, at så snart han ikke havde aftenmøde i København, så tog han med SAS hjem til Ulfborg og tog så en taxa fra flyvepladsen^o og hjem. Det gjorde han tilsyneladende rigtig mange gange, til trods for at folketingsmedlemmer, der bor i Jylland, oppebærer nogle pæne tusindkronersbeløb til brug for husholdning i København.

Hr. Poulsgaard har selv været ude om det: jeg ønsker mig af indenrigsministeren en oplysning om, hvor mange aftenmøder hr. Poulsgaard havde i København i 1977, og dertil svarende, hvor mange rejser hr. Poulsgaard foretog til Ulfborg i 1977, til trods for at han oppebærer et betydeligt skattefrit vederlag for husholdning i København.

Fjerde næstformand (Melchior):

Jeg ved ikke, om dette var et spørgsmål til indenrigsministeren, men det bliver selvfølgelig op til ministeren, om han ønsker at besvare det.

Tang Sørensen (FP):

Årsagen til, at dette spørgsmål i dag og i den tid, der er gået, har været særdeles aktuelt, er ikke et forsøg på at mistænkeliggøre eller bagvaske nogen. Jeg tror, det i allerhøjeste grad er i befolkningens interesse, at disse punkter bliver belyst.

Da vi for et par år siden fik indført et nyt budget- og regnskabssystem i de enkelte kommuner, fik man gjort det muligt for kommunalbestyrelserne at kontere helt ned til den mindste blyant, der skulle bruges i den enkelte folkeskole. Men man har tilsyneladende ikke gjort sig den ulejlighed at sørge for at kontere det, der interesserer befolkningen betydelig mere end anvendelsen af blyanter og viskelædere ude omkring i skolerne, nemlig de rejser, som de folkevalgte foretager. Jeg tror, at man på dette punkt skulle sætte betydeligt mere ind.

Jeg ved også, at en af årsagerne til, at man fik indført dette nye budget- og regnskabssystem ude i kommunerne, var, at man ville gøre det muligt at få et godt sammenligningsgrundlag de enkelte kommuner imellem, således at man fra statens side kunne danne sig et overblik over, hvad de foretog sig i de enkelte kommuner med hensyn til hver enkelt udgiftskonto.

Jeg vil meget, meget indtrængende opfordre indenrigsministeren til, at den arbejdsgruppe, som i dag sidder og arbejder med en forenkling af det kommunale budget- og regnskabssystem, ikke blot kommer frem til en forenkling, men også kommer frem til, at budgetsystemet bliver langt mere overskueligt, end det er i dag. Jeg finder, at et af de områder, hvor det kunne være nødvendigt at gøre det nye regnskabssystem mere overskueligt, er det område, der vedrører forbruget af offentlige midler til rejser hos de kommunalt ansatte og de folkevalgte i kommunerne.

Fjerde næstformand (Melchior):

Inden indenrigsministeren får ordet, vil jeg gerne understrege og bede medlemmerne respektere, at dette er en spørgetid og ikke en henstillingstid.

Indenrigsministeren (Enggaard):

Med hensyn til det af hr. Kaj V. Andersen rejste spørgsmål må jeg sige, at jeg tror, at henstillingen til indenrigsministeren nok i virkeligheden burde være rettet til folketinget, hvis man ønsker det nævnte spørgsmål særligt drøftet.

Til hr. Tang Sørensen kan jeg sige, at jeg deler den opfattelse, at det kommunale regnskabsvæsen skal være så overskueligt og så forenklet som muligt. Det er netop det, de igangværende drøftelser går ud på. Men som jeg sagde i svaret til hr. Poulsgaard, så er de krav, som rejses i forbindelse med dette spørgsmål, forbundet med nødvendigheden af en yderligere opdeling af og specificering af kontosystemet for de kommunale regnskaber, og det skal blive undersøgt på den måde, som jeg gav tilsagn om det.

Hermed sluttede spørgsmålet.

12) Til landbrugsministeren af:

Karl Møller (DKP):

[Karl Møller]

»Hvad forstår ministeren ved en bæredygtig driftsenhed?«
(Spm. nr. 533).

Skriftlig begrundelse.

Lov nr. 603 af 30. november 1978 om landbrugsejendomme, § 18, stk. 3, bruger udtrykket »en bæredygtig driftsenhed«. Dette udtryk er forklaret som et landbrug med en ejendomsværdi på 700.000 kr. eksklusive stuehus.

I praksis fortolkes udtrykket på en måde, som giver anledning til stor usikkerhed om lovens indhold.

Landbrugsministeren har i forbindelse med dispensationerne til prins Joachim, Schackenborg gods, givet udtryk for, at godset med omliggende gårde på i alt 1.038 ha burde bevares som en driftsenhed.

Svanholm gods på 421 ha har ikke fået tilladelse til at fortsætte med 4 ejere og 85 beboere. De fire ejere er finansieret af et kommanditselskab med de 85 beboere som kommanditister. Lignende finansieringsformer kendes fra Dansk Investeringsfond, der finansierer svinestalde mod 15 pct. årlig afgift, og som bevarer retten til skattemæssig afskrivning på svinestalden, på trods af at Dansk Investeringsfond ikke må eje landbrug. Radioavisen meddeler i dag, at 25 familier har fået dispensation til at købe og drive husmandsstedet »Bakken« i Humlebæk, der har ret så ejendommelige vurderingsforhold: Der hører to matrikelnumre til ejendommen, idet der til det største areal findes en lille moselod ca. 3 km borte. Ejendomsværdien var i 1977 på 1,5 mill. kr., heraf grundværdi 224.000 kr. og stuehusværdi 310.000 kr.

Endvidere kan det volde problemer at tale om en bæredygtig driftsenhed i en lov, der foruden det traditionelle landbrug også omfatter gartneriet. I den forbindelse er udtrykket overflødigt.

En bæredygtig driftsenhed har særlig betydning ved godskoncentrationer, og dér virker det ikke betryggende, at Schackenborg gods skal have dispensation. Også vedrørende Dansk Investeringsfond kunne en mere præcis lovgivning have undgået skattetænkning og andre spekulationer. Der var flere, som havde forventet en bedre administration af landbrugsloven.

Landbrugsministeren (Kofoed):

Til spørgsmålet skal jeg sige, at det ikke er muligt entydigt at definere, hvad der skal forstås ved en bæredygtig enhed. Afgørelsen af, om en landbrugsejendom kan anses som bæredygtig, er afhængig af mange ting, bl.a. spørgsmålet om dens størrelse, jordens arrondering, det vil sige, hvordan arealet ligger i forhold til bygningerne. Ligeledes spørgsmålet om jordens karakter, der afgøres af, om der er mulighed for vandindvindingsstilladelse, jordens dræningstilstand, afvandingsmuligheder osv. samt spørgsmålet om personen, der driver ejendommen. Det afgør spørgsmålet, om den kan anses for at være bæredygtig.

Når man i daglig tale bruger betegnelsen »bæredygtig driftsenhed« om en landbrugsbedrift, så tænker man som regel på, at ejendommen kan danne basis for en families eksistens i en længere årrække, og hvor i hvert fald ét af medlemmerne er beskæftiget med landbrug som væsentligste erhverv. Dette skal man se ud fra den målsætning om at bevare familiebruget, som ligger i landbrugsloven.

Man kan altså ikke sige, at størrelsen af en ejendoms jordtilliggende er tilstrækkelig til, at en ejendom kan kaldes bæredygtig, for som jeg sagde før, så afhænger det også af jordens bonitet. Derfor har man sat denne grænse i landbrugsloven på 700.000 kr. i ejendomsskyld efter 16. alm. vurdering, bortset fra stuehuset. Dette beløb er meget fornuftigt, fordi det tager hensyn til, at hvis den har en værdi af denne størrelse, så er der nogenlunde gode bygninger, der er også en jord af nogenlunde bonitet, som skulle gøre det muligt, at en familie kan leve på en sådan ejendom.

Men selvfølgelig kan man godt sige, at der ikke kan være tvivl om, at hvis et landbrug drives effektivt, så kan man også have en bæredygtig enhed med et lavere areal, og specialiserede intensive brugsformer kan selvfølgelig klare sig med meget mindre jord. Landbrugslovens hensigt var, at man ville bevare familiebruget, og derfor har man sat grænsen for det, man kalder en bæredygtig driftsenhed, ved 700.000 kr. Det vil sige, at de bæredygtige enheder ikke umiddelbart kan sammenlægges, medens de andre kan sammenlægges.

Karl Møller (DKP):

Jeg siger tak til landbrugsministeren for dette svar. Når jeg har stillet spørgsmålet, så er det for allerede nu ved starten af den nye landbrugslov at få en eller anden fortolkning fra landbrugsministerens side, som kan sikre en ensartet praksis fremover, når man skal give tilladelse til at købe landbrugsjord og til at drive landbrug. Jeg synes, at den praksis, der har været anvendt hidtil og rent faktisk også i den måned, hvor landbrugsloven allerede har fungeret, har været en lille smule afvigende fra de ensartede regler, vi gerne skulle finde frem til.

Jeg tænker her på, at man for nylig har kunnet læse i avisen, at et husmandsbrug, »Bakken« ved Humlebæk, som mig bekendt er på 5,7 ha, er blevet købt af 25 familier, som altså skulle kunne ernære sig ved landbrug. Denne ejendom er vurderet til 1,5 mill. kr. Selve jorden er vurderet til 224.000 kr., stuehuset til 310.000 kr., og det vil altså sige, at driftsbygningerne og den slags ting må være vurderet til en lille million kroner. Det syntes vi var lidt mærkeligt, og vi har taget kontakt med kommunekontoret i Fredensborg-Humlebæk, som sagde, at der måtte være et eller andet usædvanligt i forbindelse med denne vurdering. Men samtidig har vi jo kunnet se, at f. eks. Svanholm godset ikke har kunnet få lov til at fortsætte. Det er et gods på 421 ha. Det synes vi egentlig ikke tyder på særlig stærk konsekvens.

Derudover vil jeg godt tage min gamle kæphest frem, nemlig Schackenborg gods, og sige, at her handler det jo altså om, at en enkelt person har fået lov til at købe et gods med 5 tilhørende ejendomme, selv om landbrugsloven faktisk siden 1949 har sagt, at det ikke er muligt at erhverve mere end 2 ejendomme, og at man, hvis man får dispensation fra denne lov, skal afstå en del af jorden til statens jordlovsudvalg til brug for oprettelse af nye brug eller supplering af mindre brug. I den forbindelse vil jeg godt spørge, om der i tilfældet Schackenborg findes en aftale i den dispensation, som er givet, og som går ud på, at godset skal afstå en vis del af jorden til statens jordlovsudvalg.

Landbrugsministeren (Kofod):

Til spørgeren skal jeg sige, at administrationen af den nye landbrugslov først er gået i

gang den 1. januar, så de eksempler, der henvises til, er altså administreret efter den gamle landbrugslov.

Jeg kan sige, at det, der er henvist til oppe i Humlebæk, netop er et af de specielle tilfælde, der kunne gives dispensation til efter den gamle landbrugslov. Det er, fordi det er et landbrugsområde, hvor man gerne vil bevare landbrugene, og det vil sige, at der er forskellige forpligtelser på, sådan at man ikke får bebyggelse på al landbrugsjord i dette område. Jeg finder i hvert fald, at det ikke var nogen helt ringe løsning, man fandt frem til i dette tilfælde.

Med hensyn til Svanholm gods kan jeg sige, at det ikke er en sag, der foreligger for mig på nuværende tidspunkt. Den har været i jordlovsudvalget, og jordlovsudvalget har altså truffet den beslutning, at det ikke er i overensstemmelse med § 16 i landbrugsloven. Hvad der så videre skal ske i sagen, er op til dem, der er ejere af Svanholm gods. Hvad disse vil gøre herefter, ved jeg ikke. Men vi kan se på sagen, hvis den kommer videre. Det ved jeg ikke. Det kan jeg ikke svare noget på.

Med hensyn til spørgsmålet om Schackenborg gods, om der i betingelserne er noget om, at man skal afstå jord til statens jordlovsudvalg, kan jeg svare nej.

Nauerby (FP):

Jeg vil gerne spørge landbrugsministeren med henvisning til den nye landbrugslov, hvordan landbrugsministeren vil fortolke stk. 3 i § 18, der siger: »Landbrugsministeren kan endvidere meddele tilladelse til, at en eller flere personer erhverver adkomst til en landbrugsejendom med henblik på ejendommens anvendelse til beboelse, såfremt den pågældende ejendom må anses for uegnet til oprettholdelse som selvstændig landbrugsbedrift.« Hvis vi går tilbage til det, der står i punkt 6 i § 16, der siger, at det skal være det væsentligste erhverv, så må det vel være indtægten fra landbrugsejendommen, der skal være den væsentligste. Hvordan vil landbrugsministeren fortolke, og hvordan vil landbrugsministeren administrere stk. 3 i § 18?

Landbrugsministeren (Kofod):

Jeg kan sige til hr. Nauerby, at jeg jo ikke har cirkulæresamlingen med mig, så jeg kan

[Landbrugsministeren]

ikke umiddelbart svare på de forskellige spørgsmål. Jeg kan sige, at der er udsendt en cirkulæresamling om landbrugsloven, ligesom vi fra landbrugsministeriet har udsendt en brochure om, hvorledes landbrugslovens virkninger er.

Jeg kan sige generelt, at der er 3 krav, der skal være opfyldt, for at man kan købe en landbrugsejendom. Man skal have bopæl på ejendommen, man skal have det som hovederhverv, og man skal have den rette uddannelse. Der er visse definitioner af, hvilke uddannelseskrav der skal opfyldes. Der står også, hvordan man skal fortolke hovederhvervskravet. Der går man ud fra moderniseringslovens bestemmelser om, at man skal tjene halvdelen af, hvad forudsætningen er for at opnå moderniseringstilskud efter moderniseringsloven.

Hvis der er flere, der køber, så ser man på sagen i hvert enkelt tilfælde. Hvis det viser sig, at ejendommen ikke er bæredygtig, og at man ikke kan opfylde betingelserne, så kan man altså tvinges til at afhænde den jord, som man har fået, og så kan man bo i bygningerne, det vil sige, at ejendommen skal udstykes til bunds, som det hedder. Men jeg tror, det er bedre at tage nogle konkrete tilfælde. Man har altså i cirkulærer forsøgt at tage højde for de undtagelsestilfælde, der kan komme.

Karl Møller (DKP):

Jeg siger tak for det meget kontante svar i sagen om Schackenborg gods. Så regner jeg med i hvert fald for denne gang, at vores fortsatte onsdagsføljeton om Schackenborg gods skulle være nogenlunde afsluttet.

I forbindelse med det andet spørgsmål ligger det altså klart, at sagen om Svanholm gods ligger hos statens jordlovsudvalg.

Hvad den anden sag fra Humlebæk i Nordsjælland angår, så vil jeg godt spørge, om det er efter indstilling fra statens jordlovsudvalg, at man dér har givet tilladelse til, at 25 familier kan drive landbrug på 5,7 ha jord.

Landbrugsministeren (Koføed):

Også jeg takker, hvis føljetonen hermed er afsluttet.

Så skal jeg sige, at så vidt jeg husker, er sagen fra Humlebæk afgjort ved dispensation i landbrugsministeriet.

Hermed sluttede spørgsmålet.

13) Til *socialministeren* af:

Tove Jørgensen (DKP):

»Vil ministeren sikre, eventuelt gennem en ændring af loven, at der kan ydes tilskud til kur for allergipatienter, selv om deres behandling består i vitamin- eller mineralkur og lidelsen ikke betragtes som varig, men periodisk tilbagevendende?«

(Spm. nr. 534).

Skriftlig begrundelse.

Hensigten med spørgsmålet er ikke at gøre enhver form for naturkure tilskudsberettiget, men udelukkende at sikre, at en nødvendig kur, der foretages efter lægelig indikation, kan blive berettiget til tilskud, også når det drejer sig om tilskud til vitaminer eller mineraler af et vist omfang.

Der henvises til en konkret sag vedrørende en 15-årig dreng, der er stærkt plaget af astmaeksem, såfremt han ikke får tilført et betragteligt antal mineraler. Udgifterne hertil, ca. 3.000 kr. pr. år, er en belastning for familien, der har taget banklån for at klare omkostningerne i tiltro til, at pengene senere ville blive bevilget af bistandskontoret. Mineralkuren er lægeordineret og har vist gode resultater. Drengen er eksemfri, når kuren holdes, men eksemet vender tilbage, når mineralindtagningen ophører. Ud over problemerne med lidelsen er drengen tynget af de økonomiske problemer, han påfører familien.

Bistandskontoret har afvist ansøgningen om hjælp under henvisning til, at udgiften vedrører ikke-tilskudsberettiget medicin, samt at lidelsen ikke kan betragtes som varig.

Samtidig har bistandskontoret dog søgt at hjælpe familien gennem en ansøgning til et privat fond for at få dækket udgiften til kuren. Dette må i længden betragtes som en uholdbar løsning. De mange og voksende allergiproblemer taget i betragtning må det anses for hensigtsmæssigt, at lovgivningen giver mulighed for tilskud til en effektiv kur, der ikke er dyrere end mange medicinske behandlinger, men i dette tilfælde mere ef-

[Tove Jørgensen]

fektiv. I øvrigt henvises til bilag om den konkrete sag, som er tilstillet ministeren.

Socialministeren (Erling Jensen):

Efter sygesikringslovens § 7 kan der ydes tilskud til lægemidler, der er ordineret af en læge, og som er optaget på socialministeriets fortegnelse over tilskudsberettigede lægemidler. Der er endvidere mulighed for, at sundhedsstyrelsen i ganske særlige tilfælde efter ansøgning fra en læge kan bestemme, at tilskud kan ydes til andre lægemidler, der af lægen er ordineret til en bestemt patient.

Vitamin- og mineralpræparater betragtes som lægemidler, hvis angivelse af døgn dosis for præparatet indeholder vitaminer og/eller mineraler i mængder, der væsentligt overstiger det normale døgnbehov for voksne. Såfremt de vitamin- og mineralpræparater, der anvendes til behandling af en allergipatient, har en sådan styrke, at de betragtes som lægemidler, falder de inden for området af sygesikringslovens § 7.

Vitamin- og mineralpræparater er imidlertid ikke optaget på fortegnelsen over tilskudsberettigede lægemidler, og der kan her efter kun ydes tilskud, hvis sundhedsstyrelsen efter ansøgning fra lægen i det konkrete tilfælde bestemmer, at der kan ydes tilskud. Jeg kan ikke udtale mig om, hvorvidt sundhedsstyrelsen vil være indstillet på at imødekomme en sådan ansøgning.

Såfremt sundhedsstyrelsen imødekommer en ansøgning om tilskud, vil der efter omstændighederne kunne ydes hjælp efter bistandslovens §§ 48 og 58 til betaling af den del af udgiften, der ikke afholdes af sygesikringen. Hvis sundhedsstyrelsen ikke imødekommer en ansøgning om tilskud, kan der eventuelt ydes hjælp efter bistandslovens § 46, stk. 1. Betingelserne herfor er, at den pågældende ikke selv har midler til at afholde udgiften, og at udgiften efter vurdering fra lægelig side må anses for velbegrundet.

Der er således en hel række muligheder for tilskud efter den gældende lovgivning til vitamin- og mineralpræparater, og jeg finder derfor på det foreliggende grundlag ikke anledning til at søge disse regler ændret.

Tove Jørgensen (DKP):

Jeg takker ministeren for svaret.

Bistandskontoret har svaret en konkret klient, som jeg har givet ministeren bilag om, at ansøgning om tilskud til udgifter til minerale for et beløb af ca. 3.000 kr. om året ikke kunne bevilges, og afslaget er givet under hensyn til, at det ikke er tilskudsberettiget medicin, samt til, at lidelsen ikke kan betragtes som varig. Vil det så sige, at bistandskontoret faktisk har undladt at meddele klienten de oplysninger, der skulle til, for at vedkommende kunne få den hjælp, der var behov for? I stedet har bistandskontoret gjort det, at man har søgt et privat fond om disse penge, og det kan vel ikke være den praksis, vi skal forvente at bistandskontorerne benytter sig af. De bør henvise de pågældende mennesker til det apparat, der findes.

Socialministeren (Erling Jensen):

Som fru Tove Jørgensen ved, er jeg ikke normal ankeinstans for afgørelser fra bistandskontorer. Jeg har besvaret den del af fru Tove Jørgensens spørgsmål, der vedrørte mulighederne for, om vitamin- og mineraler kan gøres tilskudsberettigede.

I sit andet indlæg kommer fru Tove Jørgensen ind på en ting, hun også har nævnt i sit spørgsmål, nemlig spørgsmålet om varig og periodisk lidelse. Derfor synes jeg, jeg bør tilføje, at efter bistandslovens § 58, jfr. punkt 45 i socialministeriets cirkulære af 4. november 1975 om ydelse af hjælpemidler m.v., kan der til personer, der på grund af en varig lidelse, f. eks. sukkersyge, epilepsi og astma, har fået ordineret tilskudsberettiget medicin, ydes hjælp til betaling af 25 pct. af bruttoudgiften, når medicinforbruget er af væsentlig betydning for ansøgerens erhvervsudøvelse. Hjælp til betaling af den del af tilskudsberettiget medicin, der ikke dækkes af den offentlige sygesikring, til børn under 18 år med en vedvarende lidelse ydes efter bistandslovens § 48.

En lidelse kan anses for varig eller vedvarende, selv om lidelsen vil kunne helbredes. En periodisk tilbagevendende lidelse vil derfor også kunne anses for varig eller vedvarende, så længe lidelsen ikke er helbredt.

Dette er, fru Tove Jørgensen, som det må være, et generelt svar. Jeg har ikke nok kendskab til den konkrete situation eller til den konkrete vurdering af situationen til at tage

[Socialministeren]

konkret stilling; det har heller ikke været hensigten med spørgsmålet.

Tove Jørgensen (DKP):

Nej, som jeg har sagt til ministeren i min begrundelse, så mener jeg, at sagen har principiel betydning, fordi vi har et stigende antal allergitilfælde her i landet. Det er en urimelig ting, hvis de mennesker, der har store udgifter ved at holde deres allergi nede med forskellige midler, afvises af bistandskontorerne under henvisning til, at der ikke er den fornødne lovhjælp eller mulighed for at yde dem hjælp.

Jeg vil godt gøre opmærksom på, at jeg, siden mit spørgsmål er blevet offentliggjort, har fået henvendelser fra andre personer, der viser, at bistandskontorerne åbenbart generelt – her drejer det sig om et andet bistandskontor – afviser den slags sager. Her drejer det sig om en udgift til ordineret medicin på 300 kr., hvor der gives afslag på tilskud, og hvor man, efter at lægerne har ansøgt, giver en hjælp, men ikke med tilbagevirkende kraft, sådan at den pensionist, der drejer sig om, i virkeligheden har mistet penge.

Jeg vil gerne høre ministeren, om ikke der er behov for at indskærpe over for kommunerne, at der skal ydes hjælp i disse tilfælde, og at de, der søger, skal gives en omfattende orientering om de muligheder, der findes. Jeg synes, det er vigtigt, at vi tilstræber, at informationen til borgerne bliver så konkret og nøjagtig som muligt, så de ikke ustandselig skal ramme panden imod en mur, når de henvender sig til bistandskontorerne.

Socialministeren (Erling Jensen):

Jeg har meget sjældent været så enig med fru Tove Jørgensen, som jeg var i hendes betragtninger i hendes sidste indlæg. Enhver forbedring af informationsniveauet og rådgivningsniveauet er både jeg og altså også fru Tove Jørgensen tilhænger af.

Jeg har redegjort for den principielle situation, som fru Tove Jørgensen har bedt mig om det. Jeg har redegjort for, at der er tilskudsmuligheder under visse angivne forudsætninger, og jeg skal gerne lade undersøge, om der kunne tænkes at være nogen usikkerhed om disse muligheder, sådan som jeg her har redegjort for dem. Det tror jeg ikke der

er. Men hvis man skønner, der er det, skal vi gerne vurdere, om det er muligt at informere bedre, også fra statens side og også på dette område.

Hermed sluttede spørgsmålet.

14) Til *socialministeren* af:

Bernhard Baunsgaard (RV):

»Vil ministeren ændre reglerne for barselorlov evt. i forhandling med indenrigsministeren, så det bliver muligt for en kvinde, der har barselorlov, til trods herfor at passe sit tillidshverv som kommunalbestyrelsesmedlem?«

(Spm. nr. 536).

Skriftlig begrundelse.

En kvinde, der som suppleant skulle indtræde i kommunalbestyrelsen for Fjends, måtte opgive dette, da hun havde barselorlov. Mens det er en ganske naturlig ting, at man ikke kan påtage sig andre lønnede hverv, når man har barselorlov fra sin faste stilling, så forekommer det ikke rimeligt at lade barselorloven hindre en kvinde i at påtage sig repræsentative tillidshverv såsom kommunalbestyrelsesmedlem, hvis hun mener at kunne klare det. Kommunalbestyrelsesmedlemmer modtager jo ikke løn for tillidshvervet.

Socialministeren (Erling Jensen):

Hr. Bernhard Baunsgaard har i sit spørgsmål givet udtryk for et ønske om, at man ændrer reglerne om udbetaling af dagpenge i forbindelse med barselorlov eller ændrer praksis i denne forbindelse, så det skulle blive muligt for en kvinde at få udbetalt dagpenge, selv om den pågældende passer et tillidshverv som kommunalbestyrelsesmedlem under barselorloven.

Jeg kan oplyse, at sikringsstyrelsen hidtil har fulgt den praksis, at kvinder i almindelighed kun har ret til dagpenge ved fødsel, når de ikke påtager sig arbejde i fraværperioden. Denne betingelse gælder også arbejdsgivers ret til refusion af løn ydet under barselorloven. Der gælder derimod ikke noget krav om, at kvinden skal være uarbejdsdygtig under barselorloven. Efter dagpengelovens § 33 kræves det, at kvinden er fraværen-

[Socialministeren]

de fra arbejdet, for at hun skal være berettiget til barseldagpenge. Det er altså denne bestemmelse, som fortolkes, når det afgøres, om der er ret til dagpenge.

Formålet med barseldagpenge er jo ikke alene at erstatte kvindens indtægtstab, men er i høj grad også hensynet til barnet. Ved fravær fra arbejdet må derfor naturligt forstås fuldt fravær fra arbejdet og ikke blot delvis fravær. Der kan derfor ikke ydes nedsatte dagpenge i forbindelse med fødsel. Af dette følger også, at det ikke kan overlades til den enkelte at afgøre, i hvilket omfang hun vil arbejde. Praksis har hidtil været præget af, at sikringsstyrelsen i enkelte tilfælde har godkendt, at retten til barseldagpenge ikke bortfaldt, når der var tale om en bibe-skæftigelse, der under barselhvileperioden var af yderst beskedent omfang og blev udført i hjemmet.

Afgørelsen om, hvorvidt en barseldagpengeydelse kan fortsætte i det enkelte tilfælde, beror på en konkret vurdering af, i hvilken udstrækning varetagelsen af tillidshvervet eller det erhvervsmæssige arbejde medfører, at dagpengemodtageren er afskåret fra at overholde barselhvilen og at pleje barnet. Tillidshvervet som kommunalbestyrelsesmedlem kan jo være endog meget forskelligt i omfang, alt efter hvilken kommune det drejer sig om og hvilke udvalgsposter den pågældende besætter, og må derfor også bero på en konkret vurdering.

Jeg er bekendt med, at kommunaludvalget har rejst det samme spørgsmål over for indenrigsministeren. Jeg vil derfor drøfte spørgsmålet med indenrigsministeren, uden at jeg på nuværende tidspunkt kan sige noget nærmere om, hvad disse drøftelser vil resultere i.

Bernhard Baunsgaard (RV):

Jeg vil gerne takke socialministeren for tilsagnet om at overveje den praksis, der er i øjeblikket.

Jeg vil gerne understrege, at når jeg har spurgt om det, så har jeg gjort det ud fra et tilfælde med en kvinde, der selv mente at kunne overkomme det uden besvær, og som var ganske almindeligt kommunalbestyrelsesmedlem, ikke formand for noget udvalg. Jeg er enig med socialministeren - hvis det er det, socialministeren er betænkelig ved - at

hvis der er tale om en socialudvalgsformand, en formand for kulturelt udvalg eller den slags, så nærmer det sig så meget et egentligt arbejde, at det må falde ind under reglerne. Jeg tænker bare på deltagelse som tillidsmand eller tillidskvinde for en befolkning. Der burde det være muligt at fortsætte i et almindeligt kommunalbestyrelsesmedlems hverv. Jeg håber, at det ender med, at man lukker op for det.

Hermed sluttede spørgsmålet.

15) Til undervisningsministeren af:**Hagen Hagensen (KF):**

»Vil ministeren begrunde, hvorfor rigshospitalet kun er i stand til akut at hjælpe Københavns kommune med et meget begrænset antal sengepladser, samt oplyse, hvor mange af de normerede sengepladser der for tiden er i brug på rigshospitalet, hvor mange sengepladser på rigshospitalet der er behov for til forsknings- og undervisningsbrug, og hvorledes visitation til de tilbageværende behandlingssengepladser finder sted?«

(Spm. nr. 517).

Skriftlig begrundelse.

Det forekommer ejendommeligt, at rigshospitalet kun har set sig i stand til at bistå Københavns kommune med et meget begrænset antal sengepladser i en trængt og akut situation. Tallet 20 sengepladser har været nævnt. Derfor stilles spørgsmålet nu, men det har i øvrigt baggrund i de endnu ikke gennemførte planer om integration af en del af rigshospitalets sengepladser i hospitalsordningen i hovedstadsområdet.

Undervisningsministeren (Dorte Bennedsen):

Det første af de stillede spørgsmål har jo nu - jeg havde nær sagt heldigvis - mistet sin aktualitet, idet rigshospitalet som bekendt i fredags har tilbudt Københavns kommune yderligere senge. Der er således nu stillet i alt 102 senge til rådighed for akutte indlæggelser fra Københavns kommune.

Jeg kan oplyse, at jeg mandag den 22. januar havde et møde med borgmester Alsing Andersen, et møde, der var indkaldt på borgmesterens initiativ og med meget kort varsel, og på dette møde blev der fremsat tilbud om

[Undervisningsministeren]

øjeblikkeligt at stille 20 senge til rådighed for kommunen. Jeg går ud fra, at det er disse 20 senge, der har fået hr. Hagen Hagensen til at stille spørgsmålet.

Jeg vil gerne nævne her, at dette tilbud blev fremsat på baggrund af undersøgelser, som havde fundet sted i løbet af meget, meget kort tid på grund af det korte varsel for mødets indkaldelse, og jeg vil nærmest betegne de 20 senge som et udtryk for hospitalets villighed til at hjælpe Københavns kommune. Det blev derfor også på mødet aftalt, at rigshospitalet og Københavns kommune omgående skulle påbegynde undersøgelser med henblik på at få afklaret, i hvilket omfang rigshospitalet yderligere kunne hjælpe. Og det er disse undersøgelser, der nu har ført til, at rigshospitalet foreløbig indtil den 1. maj 1979 stiller de nævnte 102 senge til rådighed for kommunen.

Om de øvrige stillede spørgsmål kan jeg oplyse, at der pr. 1. januar 1979 er 2.044 normerede senge på rigshospitalet og ortopædisk hospital, hvoraf 1.780 er disponible. Rigshospitalets undervisnings- og forskningsvirksomhed finder sted i umiddelbar tilknytning til den almindelige patientbehandling, f. eks. ved at de studerende deltager i stuegang, journalgennemgang, vagtarbejde m. v. Der er derfor ikke normeret specielle senge til undervisnings- og forskningsformål, og visitationen sker derfor på samme måde til alle senge.

Der er principielt fri henvisningsret til rigshospitalet, det vil sige, at andre sygehuse, praktiserende læger og speciallæger kan henvise patienter til rigshospitalet. Men det skal da oplyses, at der i forbindelse med aftalen om de 102 senge, der er stillet til rådighed for kommunen, er nedsat et visitationsudvalg, der skal formidle aftalen gennemført.

På baggrund af det i begrundelsen for spørgsmålet anførte om sygehusplanlægningen skal jeg til sidst bemærke, at jeg finder det rigtigt, at rigshospitalet, selvfølgelig under hensyntagen til dets forpligtelser over for det øvrige land, får opgaver og funktioner inden for rammerne af en samlet sygehusplan for hovedstadsområdet, og jeg kan slutte med at sige, at jeg vil gøre mit til, at overvejelserne herom bliver fremmet mest muligt.

Hagen Hagensen (KF):

Jeg har god grund til at sige tak til ministeren for det udførlige svar, der er givet mig.

Det er korrekt, at når jeg stillede det spørgsmål, jeg har stillet her, var det naturligvis på baggrund af, hvad vi fik at vide, nemlig at rigshospitalet, da Københavns kommune havde et vældigt behov for plads, kun mente at kunne undvære 20 senge. Jeg skal lade dette ligge, når der nu er stillet 102 senge til rådighed, og jeg går ud fra, at det er, hvad Københavns kommune for denne kortere periode, der vel oven i købet er særlig besværlig på grund af vejret, har behov for.

Men hvad jeg gerne ville have at vide også og har fået en del at vide om, var, hvor mange senge der er ude på rigshospitalet. Jeg fik at vide, at af de 2.044 normerede senge er 1.780 til rådighed, og ministeren fortalte også, at undervisning og forskning foregår i tilslutning til den almindelige drift af senge, således at der altså er patienter i disse.

Jeg ville dog gerne have at vide – det er med henblik på den sidste del af det, som ministeren også svarede på – hvor meget man egentlig har behov for til undervisnings- og forskningsbrug, fordi man derved kan tage nogenlunde bestik af, hvor mange senge der kan stilles til rådighed for almindelig pleje af syge folk. Det har en vis betydning for det, som ministeren til slut kom ind på, nemlig sygehusplanlægningen inden for hovedstadsområdet.

Det er nogenlunde givet, at vi skal se at få klaret disse forhold. Der er heller ikke spor tvivl om, at det har ventet på, hvad rigshospitalet kommer med. Der er vel grund til at sige, at det må være på en sådan måde, at man virkelig får klaret opgaverne i hovedstaden på en tilfredsstillende måde. Det er ikke blot Københavns kommune, men også Københavns amt og Frederiksberg kommune, der har behov for dette. Det må antagelig medføre, at den visitationsret, der i øjeblikket er fri, bliver lavet om, således at den indgår som et led i den plan, som jeg nu forstår at ministeren vil fremme. Der er nogle af os, der synes – men det kan ministeren jo ikke have ansvaret for – at den burde have været fremmet for lang tid siden. Men det bør i hvert fald være klaret snarest, for før det er sket, kan man ikke komme videre med en ordentlig planlægning af hovedstadsområdets sygehuse.

Undervisningsministeren (Dorte Bennedsen):

Hr. Hagen Hagensen stillede spørgsmål om behovet for senge til undervisnings- og forskningsbrug. Som jeg redegjorde for i mit første indlæg, så indlægges der altså ikke direkte patienter med henblik på undervisning eller forskning. Den foregår ud fra det patientmateriale, som befinder sig på rigshospitalet.

Jeg vil gerne gøre opmærksom på, at hospitalet har en funktion mere, nemlig landsforpligtelsen. Patienter med specialsygdomme, der kun kan behandles og kun bør behandles ét sted i landet, indlægges også på rigshospitalet. Disse patienter kan næppe gøres op i et helt eksakt antal sengepladser.

Jeg er enig i bemærkningerne om, at rigshospitalet skal indgå i hovedstadssygehusplanlægningen. Jeg skal i den forbindelse gøre opmærksom på, at der fra en styringsgruppe ligger en indstilling om rigshospitalets funktion i forhold til det øvrige hovedstadsområde. Der er ikke taget endelig stilling til denne indstilling endnu, men jeg røber vist ikke nogen hemmelighed ved at sige, at den også inddrager et egentligt betjeningsområde under rigshospitalet, således at det får forpligtelse til at betjene beboere i et bestemt område. I dag forholder det sig jo sådan, at rigshospitalet har det, man kalder et ambulancetjenesteområde. Det vil sige, at alle, der bliver akut indlagt ved ambulance inden for et område, der dækker 100.000 indbyggere, i dag køres til rigshospitalet og behandles dér. Det er altså det, man overvejer at ændre til et egentligt patientområde, hvor rigshospitalet skal tage patienter fra et bestemt lokalt område. Som sagt er der ikke taget stilling til denne indstilling endnu, men det vil der blive i meget nær fremtid.

Hagen Hagensen (KF):

Blot en yderligere tak til undervisningsministeren for det svar, jeg fik her, og som jeg forstår på den måde, at vi, inden vi går ud af dette år, i hvert fald har fået klaret forholdene op på en sådan måde, at vi kan sige, at nu kan hovedstadens sygehusvæsen komme i orden. Det trænges der til. Det har der været virket mange år med, men det lader til, at det først er ved at gå i hak nu. Og så vil jeg gerne fastholde ministeren på, at det må ske meget snart. Ministeren har en væsentlig ind-

flydelse derpå, nemlig i kraft af at være ansvarlig for rigshospitalet.

Undervisningsministeren (Dorte Bennedsen):

Det er jo altid rart at modtage tak, men jeg synes dog, jeg skylder at sige, at takken ikke skal omfatte mere, end der er grund til.

Det, jeg gav tilsagn om, var, at de problemer, der henhører under min ressort, nemlig rigshospitalet og de problemer, der vedrører det, vil jeg gøre mit til at løse. Det tilkommer ikke mig at blande mig i selve sygehusplanlægningen i hovedstadsområdet.

Hermed sluttede spørgsmålet.

16) Til undervisningsministeren af:**Alfred Hansen (DR):**

»Vil ministeren sikre en forsvarlig undervisning af de undervisningspligtige børn, som er multihandicappede, og som derfor ikke kan følge den normale undervisning i folkeskolen, men som i stedet er henvist til f. eks. en af de såkaldte grønne skoler, og er ministeren enig i det helt uacceptable i, at en 8 års dreng, Karl Ejner, på Egerisskolen i Skive er henvist til børnehaveklassen med den begrundelse, at skolen ikke har tilstrækkelige økonomiske midler til rådighed, så en støtte-lærer kan hjælpe den 8-årige dreng med at få den undervisning, som er hans grundlovssikrede ret?«

(Spm. nr. 542).

Skriftlig begrundelse.

Ifølge oplysninger gennem bl. a. radio Midt- og Vestjylland fremgår, at en dreng, Karl Ejner, som har hjemstedskommune i Sundsøre, fra februar 1978 til 1. oktober 1978 har modtaget undervisning på Egerisskolen i Skive. I ovennævnte periode betalte Sundsøre kommune udgifterne til Egerisskolen i forbindelse med den støtteundervisning, som var påkrævet i forbindelse med den 8-årige drengs handicap.

Imidlertid udsendte socialstyrelsen cirku-lære nr. 587 af 19. juli 1978, hvori der gøres opmærksom på, at der ikke i bistandsloven er hjemmel for en kommune til at afholde en sådan udgift. Herefter ophører Sundsøre kommune med at betale for Karl Ejners støt-lærer. Herefter anbringes Karl Ejner fra

[Alfred Hansen]

den 1. oktober 1978 i en børnehave på Egerisskolen, hvor han ingen undervisning får, idet der ikke er økonomiske midler til at stille en støttelærer til rådighed.

Idet ethvert barn i den undervisningspligtige alder har krav på en forsvarlig undervisning, må ovennævnte eksempel betragtes med den allerstørste alvor. Man kan endvidere frygte, at der på andre tilsvarende skoler kan fremvises lignende eksempler på manglende undervisning.

Derfor bør ovennævnte sag betragtes som en principsag, som bør foranledige, at ministeren omgående sikrer tilstrækkelige økonomiske midler, så ingen handicappede bliver kastebold mellem stat, amt og kommune i perioden indtil særfor sorgens udlægning til amterne fra den 1. januar 1980.

Undervisningsministeren (Dorte Bennedsen):

Når der som her rejses spørgsmål om multihandicappede børn og om sikringen af de fornødne midler til undervisningen af dem, vil jeg for det første godt præcisere, at jeg – da det, som spørgeren også selv har anført, drejer sig om børn, der ikke kan følge undervisningen i folkeskolen, men i stedet for er henvist til åndssvageforsorgens skoler og derfor omfattes af socialministeriets lovgivning – ikke har mulighed for efter undervisningsministeriets lovgivning at rette på eventuelt foreliggende mangler eller at stille særlige midler til rådighed herfor.

For det andet vil jeg pege på, at dette selvfølgelig også gælder overgangsfasen i tiden frem til den 1. januar 1980, hvor ansvaret fortsat er socialministerens. Først derefter omfattes denne undervisning af folkeskoleloven, således som den blev ændret i juni 1978. Jeg skal derfor henvise spørgeren til at tage kontakt med socialministeren, som jeg allerede har bedt om at se på sagen og undersøge det fremdragne eksempel vedrørende undervisningen af den multihandicappede dreng Karl Ejner.

Alfred Hansen (DR):

Traditionen tro skal jeg takke ministeren for svaret, men ikke for indholdet. Jeg synes nok, ministeren kunne have været lidt mere præcis i sin stillingtagen til denne sag; som undervisningsminister kan man – efter min mening i hvert fald – ikke bare afvise et så

groft tilfælde, som der her er tale om, og sige: det er ikke mit bord. Men samtidig skal jeg takke ministeren for, at ministeren har bedt socialministeren om at se på sagen.

Jeg ville have spurgt, om ministeren var enig i, at det var unacceptable vilkår, man havde givet den pågældende dreng, som altså er undervisningspligtig, som har ret til at få undervisning ifølge grundloven, men som – som jeg har nævnt i mit spørgsmål og uddybet i min begrundelse – er blevet henvist til børnehaveklassen, hvor han ingen undervisning får. Han er ligesom sat i varmeskab: Man venter og håber på, at det snart kan blive den 1. januar 1980, for så er det overladt til amterne.

Derfor er denne sag af meget principiel karakter; kan man som undervisningsminister – selv om undervisningsministeren selvfølgelig med god ret kan sige, at det ikke er mit område – sidde stille og se på, at der ikke sker noget?

Jeg har fået oplyst, at den pågældende dreng ikke er tilmeldt åndssvageforsorgen, men forældrene mente, at man dér kunne give en bedre undervisning, bedre kunne leve op til de specielle ønsker og krav, som denne dreng måtte have, således at han fik en undervisning, hvor man tog hensyn til hans mange handicap, herunder en indopereret ventil, som betyder, at denne dreng ikke må udsættes for slag eller stød, og at man skal passe særlig meget på ham. Han får heller ikke taleundervisning, ingen talepædagog. Jeg syns, det er meget beskæmmende, at man i det hele taget kan konstatere en sådan situation, som der her er tale om, og jeg skal straks bebude, at ministeren for det sociale område på næste onsdag vil blive stillet et spørgsmål fra mig til besvarelse om dette forhold. Så må man håbe, at ministeren i den mellemliggende tid har så megen tid til rådighed, at der kan gives et fyldigt svar herpå.

Det er gået, som jeg frygtede, at man ville få en åndssvageforsorg, en særfor sorg, som ligner et fallitbo. Man benytter 1978–79 til at spare penge, og så skubber man problemerne foran sig og siger: dem må amterne løse. Jeg kunne frygte, at amterne budgetterer for 1980 på grundlag af statens udgifter i 1979, og så kan vi jo levende forestille os, hvilke vilkår disse handicappede børn, som mere end nogen andre må have befolkningens bevågenhed, vil blive udsat for, også efter 1980.

[Alfred Hansen]

Jeg vil gerne spørge om ministerens private holdning til denne sag, som den sidste del af mit spørgsmål går på. Mener ministeren ikke, at det er en uacceptabel sag, et eksempel på helt uacceptable forhold inden for særforsorgen?

Undervisningsministeren (Dorte Bennedsen):

Jeg må indrømme, at jeg ikke kunne lade være at trække en smule på smilebåndet, da hr. Alfred Hansen anklagede mig for ikke at være præcis i mit svar, for en større præcision fra spørgerens side kunne have ført til, at spørgsmålet var blevet stillet til rette vedkommende, nemlig socialministeren.

Når hr. Alfred Hansen spørger om min private holdning til den pågældende sag, så må jeg sige, at den er desværre temmelig interesseløs i denne forbindelse, for hvad hjælper min eventuelle velvilje eller anden form for positiv holdning over for problemerne, når jeg ifølge den lov, jeg skal følge, hverken har bemyndigelse eller penge til at gøre noget i det pågældende tilfælde? Jeg kender ikke sagen til bunds. Jeg har bedt socialministeren om at undersøge sagen, og jeg er vidende om, at det er han og hans embedsmænd i gang med. Jeg synes, det er rimeligt – også fordi dette formentlig er en seriøs og alvorlig sag for drengen og for drengens forældre – at den får en seriøs behandling, og det får den nu engang i det ministerium, hvor den hører hjemme.

Alfred Hansen (DR):

Når jeg påstod, at det ikke var et særlig præcist svar, jeg fik, så var det, fordi jeg også spurgte, om ministeren var enig i det helt uacceptable i, at denne dreng, Karl Ejner, ikke kunne få den undervisning, som er hans grundlovssikrede ret.

Dette er en alvorlig sag. Jeg vil gerne citere et afsnit fra socialstyrelsens cirkulære af 19. juli 1978, det har nr. 587, hvor man skriver til kommunerne om, at de ikke må give tilskud til støttepædagoger for børn, som bliver undervist under åndssvageforsorgen. Der står:

»Særforsorgsinstitutioner, hvis oprettelse og drift i medfør af bistandslovens § 115 påhviler staten, forudsættes at have personale, der gennem sammensætning og uddannelser sikrer, at institutionen kan løse de særlige

opgaver, der foreligger eller opstår i forbindelse med børnenes ophold dér.«

Der er særlige opgaver at løse, og jeg mener nok, jeg med nogen ret kan kræve, at disse opgaver også bliver løst, al den stund retsforbundet har stemt for loven. Ydermere har vi i forbindelse med behandlingen af finansloven for 1979 fremsat forslag om at bevilge 60 mill. kr. mere til åndssvageforsorgen for kalenderåret 1979. Desværre blev forslaget nedstemt.

Jeg føler, denne sag er et typisk eksempel på, hvordan en uskyldig dreng bliver kastebold mellem stat, amt og kommune, fordi ingen vil gå ind og løse den opgave, som de mere end nogen anden er sat til at løse. Som sagt, sagen vil blive rejst igen næste onsdag her i tinget over for socialministeren. Denne sag skal løses. Jeg håber og tror, at også undervisningsministeren er enig med mig i, at den slags misrøgt af multihandicappede, som vi her har et eksempel på, kan vi ikke tillade i det danske samfund.

Tove Jørgensen (DKP):

Der bliver sagt her, at det pågældende barn ikke er under særforsorg. Det er jo ikke ualmindeligt, at åndssvage børn ikke hører under særforsorgen. Vi har en undersøgelse fra Århus, der siger, at 20 pct. af de åndssvage børn ikke er registreret under særforsorgen. Der er grund til at tro, at adskillige forældre i denne overgangsperiode inden 1980 vil vælge ikke at få deres børn registreret, fordi de ikke bryder sig om det stempel, der ligger i det. Jeg vil gerne høre undervisningsministeren: hvad sker der egentlig med de børn, der ikke har været registreret, men som møder op i folkeskolen og har et ekstraordinært behov? Hvad sker der med dem, og hvad vil der ske i de par år, der nu går, indtil forsorgen skal udlægges? Her kan man ikke bare henvise til, at det skal foregå under socialministeren, for de er ikke registreret. De møder op i den almindelige folkeskole, de møder op i de almindelige daginstitutioner, og dér står de med et behov, idet de ikke kan leve op til de krav, der stilles til børnene.

Derfor må det være rimeligt at stille spørgsmålet: hvilke støttemuligheder er der for dem, når de ikke er registreret? Man kan

[Tove Jørgensen]

jo ikke tvinge dem til at lade sig registrere, og så hører de under folkeskolen.

Formanden:

Jeg må gøre opmærksom på, at ministeren ikke er forpligtet til at svare på dette sidste spørgsmål, som ikke havde direkte med det stillede spørgsmål at gøre.

Undervisningsministeren (Dorte Bennedsen):

Hr. Alfred Hansen kom op og talte om socialministeriets cirkulære vedrørende støttepædagoger. Han talte endvidere om, at denne dreng, som sagen drejer sig om, er blevet katebald for instanser, der ikke ønsker at løse problemerne. Jeg synes, dette endnu en gang bekræfter, at det – både af hensyn til, hvad der er rigtigt, og ikke mindst af hensyn til den konkrete sag, hvor forældrene har krav på en løsning – havde været rigtigt og rimeligt, at dette spørgsmål var blevet rejst over for socialministeren, som er den, der kan svare på de spørgsmål, der er blevet stillet. Jeg synes ikke, det er rimeligt at tale om katebald og om, at ingen vil løse problemet. Jeg er overbevist om, at når hr. Alfred Hansen på næste onsdag stiller spørgsmålet til socialministeren, så vil han også få et svar, der på rimelig måde tager stilling til de problemer, han har rejst her.

Hermed sluttede spørgsmålet.

17) Til *undervisningsministeren* af:

Gertrud Stjernholm Nielsen (DKP):

»Hvilke initiativer agter ministeren at tage, for at EFG-skolernes kapacitet udnyttes fuldt ud?«

(Spm. nr. 544).

Skriftlig begrundelse.

Mere end 20 pct. af EFG-skolernes kapacitet (HK-området fraregnet) er pr. august 1978 ikke udnyttet.

Af et initiativ i Randers fremgår det helt klart, at det ikke er manglende interesse for at tage en uddannelse, der er forklaringen herpå. Derimod er det af økonomiske årsager, at mange ikke påbegynder en EFG-uddannelse.

Gertrud Stjernholm Nielsen (DKP):

Randers kommune har for nylig erkendt, at det er af økonomiske årsager, at så mange unge afskæres fra at tage en EFG-uddannelse. Man besluttede derfor at anvende 800.000 kr. som støtte til 50 unge arbejdsløse, der herved fik mulighed for at starte på en faglig uddannelse, og man havde oven i købet disse pladser ledige i basisåret. Disse 800.000 kr. var imidlertid øremærkede, og undervisningsministeren har ikke villet tillade, at pengene, der er afsat til beskæftigelsesfremmende foranstaltninger, bruges på denne måde. Det er jeg i og for sig ikke uenig i, men her er der tale om, at der var overskydende kapacitet på EFG-skolen i Randers.

På landsplan har det heller ikke muligt at udnytte kapaciteten, og mere end 20 pct. af pladserne, når man ser bort fra handelsskolerne, stod tomme i efteråret. I tal er der tale om godt 1.600 pladser. Bortfaldet af basisårslønnen anses for hovedårsagen hertil. Det er en vurdering, der deles af mange, f. eks. LO, og altså ikke kun af kommunisterne.

Undervisningsministeren (Dorte Bennedsen):

Jeg skal medgive spørgeren, at kapaciteten på EFG-basisuddannelserne ikke altid er fuldt udnyttet. Der har i særlig grad været tale om en uudnyttet kapacitet inden for hovederhvervsområdet bygge- og anlægsvag, men i tyndt befolkede områder har der også været en vis overskudskapacitet inden for jern- og metalområdet, og det specielt for så vidt angår januarindtaget. Derimod har der inden for serviceområdet, levnedsmiddelområdet og de grafiske vag været tale om en betydelig mangel på kapacitet.

Det er klart, at mange undlader at begynde en EFG-uddannelse af økonomiske årsager – i basisåret er der f. eks. ingen økonomisk godtgørelse eller aflønning, således som der er det ved lærlingeuddannelsen – men andre forhold spiller også ind.

EFG-basismodelenhederne har en betydelig størrelse, og det bevirker, at der skal et ret betydeligt befolkningsunderlag til for at skabe en fuld kapacitetsudnyttelse; og specielt i de tyndt befolkede områder, og hvor den tilsvarende lærlingeuddannelse har en betydelig tilgang, vil der således kunne opstå vanskeligheder med at opnå en tilfredsstillende kapacitetsudnyttelse, og det medfører na-

[Undervisningsministeren]

turligt en vis tilbageholdenhed med hensyn til udbygning af uddannelserne.

Som en konsekvens heraf vil der specielt i tyndt befolkede egne blive meget langt mellem EFG-uddannelsernes basisenheder, og det vil sige, at den geografiske barriere kommer til at spille en betydelig rolle. Afstanden fra hjem til skole bliver afgørende for tilgangen til erhvervsuddannelserne inden for EFG-området, og man er derfor indstillet på at få EFGs basisuddannelser etableret i et finmasket net ud over landet. For økonomisk forsvarligt at gennemføre dette må de enkelte enheder ikke være for store. Der er derfor inden for de fleste af hovederhvervsområderne et arbejde i gang med at revidere basisårsmodellen, således at de enkelte enheder bliver tilpas små. Samtidig søger man ved den fortsatte geografiske udbygning at tage hensyn til, hvilke geografiske og faglige områder der i forvejen har en god kapacitetsudnyttelse.

Gertrud Stjernholm Nielsen (DKP):

Jeg takker for svaret, men det lød, som om man tror, problemet er løst ved, at man bare anbringer de forskellige EFG-hold på en lidt anden måde. Her var der tale om Randers, og der var 50 tomme pladser. Jeg synes ikke, man kan sige, det er et tyndt befolket område.

Kan ministeren løfte sløret for, om det stadig er socialdemokratiets politik, at der bør være løn i basisåret? Og kan det forventes, at der bliver fremsat forslag herom snarest, så der er de samme økonomiske forhold som ved mesterlæren, der i øvrigt på nuværende tidspunkt skulle have været afviklet?

Gerda Møller (KF):

Jeg var glad for, at ministeren svarede fru Gertrud Stjernholm Nielsen, at der var andre årsager end lønnen i basisåret, der gjorde, at skolerne ikke har den kapacitet, som de er bygget til. Jeg var også glad for, at ministeren svarede, at man nu prøver på at lave mindre enheder, for vi ved jo godt, hvorfor kapaciteten ikke er opfyldt. Det er netop, fordi den linje, der har været ført hidtil, gik ud på at have så stor en spredning som muligt landet over for disse EFG-skoler.

Men når det er sagt, vil jeg stille ministeren det spørgsmål, om det forhold, at skoler-

ne stadig væk ikke er besat, ikke også hænger sammen med en meget stor frafaldsprocent. Jeg har ikke nogen tal, men jeg har fået nogle oplysninger om, at frafaldsprocenten på visse skoler er helt op til 50 pct. Kan ministeren sige noget om det?

Undervisningsministeren (Dorte Bennedsen):

Fru Gertrud Stjernholm Nielsen stiller spørgsmål om socialdemokratiets holdning til EFG-uddannelsen. Jeg tror ikke, jeg siger for meget, når jeg siger, at fru Gertrud Stjernholm Nielsen kender socialdemokratiets program på dette område, og det er ikke ændret.

Til fru Gerda Møllers spørgsmål om frafaldsprocenten må jeg sige, at mig bekendt er frafaldsprocenten ikke uhyggelig stor, men det er givet, at det problem, som er rejst fra fru Gertrud Stjernholm Niensens side, om manglende løn i basisåret spiller en alvorlig rolle for de unges muligheder for at gennemføre uddannelsen.

Hermed sluttede spørgsmålet, og spørgetiden var dermed til ende.

Skriftligt besvarede spørgsmål:

Formanden:

Fra ministre er modtaget skriftlig besvarelse af spørgsmål stillet af følgende medlemmer af Folketinget:

- Waldorff: spm. nr. 449.
- Ellemann-Jensen: spm. nr. 470.
- Knud Lind: spm. nr. 477.
- Poulsgaard: spm. nr. 478.
- Dohrmann: spm. nr. 480.
- Voigt: spm. nr. 482 og 483.
- Burgdorf: spm. nr. 485.
- Ib Christensen: spm. nr. 486.
- Kjærulff-Schmidt: spm. nr. 487.
- Arne Bjerregaard: spm. nr. 488.
- Glistrup: spm. nr. 489.
- Lilli Gyldenkilde: spm. nr. 492.
- Inge Krogh: spm. nr. 498.
- Arentoft: spm. nr. 500 og 511.
- Helle Degn: spm. nr. 503.
- Thorndahl: spm. nr. 514.

Til statsministeren (9/1 79) af:

Waldorff (VS):

[Waldorff]

»Er statsministeren enig med skatte- og afgiftsministeren i, at kapitalvindingsskatten skal lempes i forbindelse med ekspropriationsforretninger?«

(Spm. nr. 449).

Begrundelse.

Det faktum, at der skal betales kapitalvindingsskat ved ekspropriation – hvilket er helt naturligt, eftersom ekspropriationsforretningen betyder kontant udbetaling af en kapitalgevinst, som for landbrugsejendomme er betaget betydelig – har fået TV til at begå en tårerperer om det sociale tilfælde, hvor en familie står med 700.000 kr. i lommen.

Som man kunne forvente, har det fået borgerlige politikere til på ny at gå til angreb mod kapitalvindingsskatten. I modsætning til de socialdemokratiske ministre forstår skatteministeren det nyttige i at udtale sig uden først at sikre sig regeringens opbakning. Derved kan han skabe en pression, som man må frygte at socialdemokratiet ikke evner at stå imod.

Det ville være godt, hvis statsministeren ville slå fast, at man ikke vil lempe kapitalvindingsskatten. Ét er jo, at socialdemokratiet har måttet opgive sin skattereform. Noget andet er, hvis man direkte begynder at udhule den smule beskatning af kapitalgevinster, som vi allerede har.

Besvarelse (26/1 79):

Statsministeren (Anker Jørgensen):

Man kan ikke se bort fra, at der er særlige hensyn at tage, når en person tilpligtes at afstå sin ejendom af hensyn til løsningen af offentlige opgaver.

Det er regeringens opfattelse, at spørgsmålet om behandlingen af ekspropriationserstatninger skal vurderes i forbindelse med forslaget til en værdistigningsskat, og regeringen overvejer, om der kan ske ændring af de gældende regler på dette punkt.

Til *handelsministeren (11/1 79)* af:

Ellemann-Jensen (V):

»Hvad agter ministeren at foretage i anledning af, at Tvind-skolernes lærerkreds har opsagt samarbejdet med Skibsteknisk Labo-

atorium, og i hvilket omfang medfører denne situation tab af offentlige midler?«

(Spm. nr. 470).

Begrundelse.

Det fremgår af en artikel i Ingeniøren den 12. januar 1979, at Tvind-skolernes lærerkreds, der ejer Tvind-møllen, pludselig har opsagt samarbejdet med Skibsteknisk Laboratorium med den begrundelse, at Skibsteknisk Laboratorium agter at benytte sine forskningsresultater i forbindelse med vindkraftprojektet til samarbejde med private virksomheder.

Det fremgår videre, at der er investeret meget store beløb i forberedelserne til det målearbejde, der nu ikke kan gennemføres, og at afbrydelsen af det vil sætte vindmølleforskningen i Danmark mindst ét år tilbage.

Det forekommer urimeligt, om en aftale på denne måde kan brydes med betydelige offentlige tab som følge med en så spinkel begrundelse som den, der er leveret af Tvind-skolernes lærerkreds. Det skal åbenbart opfattes som en demonstration af, at man agter at modarbejde den samfundsform, der er gældende i Danmark, og det burde derfor nærmere undersøges, i hvilket omfang udnyttelse af det samme samfunds skatteregler og offentlige tilskudsordninger har gjort det muligt for Tvind-skolernes lærerkreds at opbygge en kæde af erhvervsvirksomheder.

Under alle omstændigheder bør det undersøges, om Tvind-skolernes lærerkreds kan gøres ansvarlig for de tab, det offentlige lider ved, at aftalen med Skibsteknisk Laboratorium er opsagt.

Besvarelse (22/1 79):

Handelsministeren (Arne Christiansen):

Teknologirådet har i april 1977 bevilget Skibsteknisk Laboratorium et projektilskud til udvikling af et generelt anvendeligt målesystem for større vindmøller. Da Tvindmøllen på daværende tidspunkt var den store vindmølle her i landet, der var længst fremme, indgik Skibsteknisk Laboratorium i forbindelse med ansøgningen til Teknologirådet en aftale med Tvindkraft om afprøvning af målesystemet på Tvindmøllen.

Den samlede bevilling er på 800.000 kr., hvoraf 100.000 kr. til betaling for Tvindkrafts

[Handelsministeren]

medvirken og 100.000 kr. til betaling for gennemførelse af et støjmåleprogram udført af Lydteknisk Laboratorium.

Projekttilskuddet er bevilget til Skibsteknisk Laboratorium efter Teknologirådets sædvanlige retningslinier. Dette indebærer, at projektarbejdets forløb og resultater skal gøres offentligt tilgængelige; men det indebærer også, at Skibsteknisk Laboratorium bør nyttiggøre den viden, laboratoriet opbygger under projektarbejdet, gennem de opgaver, det påtager sig at løse for andre end Teknologirådet i form af udviklings- og konsulentbistand mod betaling af omkostningerne herved.

Dette sidste forhold har Tvindkraft på et meget sent tidspunkt i projektførelsen meddelt at man ikke kan acceptere, og Tvindkraft har på dette grundlag opsagt samarbejdsaftalen med Skibsteknisk Laboratorium.

Gennemføres opbygningen af målesystemet på Tvindmøllen ikke som oprindeligt planlagt, er det naturligt at stille spørgsmålet, i hvilket omfang offentlige midler er spildt, og om der herved vil ske en forsinkelse i den danske forskning i vindenergi. Begge forhold er vanskelige at vurdere; men det kan oplyses, at Skibsteknisk Laboratorium løbende har udnyttet erfaringerne fra arbejdet med Tvindmøllen i forbindelse med handelsministeriets og elværkernes vindkraftprogram, og at dette program vil kunne gennemføres efter de oprindelige tidsplaner uanset en evt. standsning af målingerne på Tvindmøllen. Tilbage står, at en standsning af Skibsteknisk Laboratoriums arbejde på Tvind vil betyde, at man sandsynligvis ikke vil få videnskabeligt pålidelige oplysninger under danske forhold om den specielle mølletype, som Tvindmøllen repræsenterer.

Teknologirådets sekretariat fortsætter imidlertid sine bestræbelser på at få Tvindprojektet ført til ende på en tilfredsstillende måde. Torsdag den 25. d. m. er aftalt et møde mellem sekretariatet og de i projektet deltagende parter, Skibsteknisk Laboratorium, Lydteknisk Laboratorium og Tvindkraft. Kun hvis drøftelserne mellem parterne ikke fører til et tilfredsstillende resultat, således at projektet kan føres til ende, vil det blive aktuelt nærmere at opføre, hvilke tab standsningen har medført. I så fald er Teknologirådets sekretariat blevet anmodet om sammen med Skibsteknisk Laboratorium at undersøge

mulighederne for ad rettens vej at søge erstatning fra Tvindkraft for uberettiget standsning af projektarbejdet.

Til *forsvarsministeren* (15/1 79) af:

Knud Lind (FP):

»Finder ministeren det rimeligt, at Tappernøje Forsamlingshus skal bekoste forplejningen i 7½ døgn for 140 mand på skift fra militær, hjemmeværn og civilforsvar i forbindelse med snekatastrofen i Sydsjælland, og vil ministeren foranledige, at udgifterne, der beløber sig til 60 kr. pr. mand pr. døgn (6 måltider pr. døgn) i alt 29.400 kr., bliver betalt af f. eks. de respektive værn?«

(Spm. nr. 477).

Begrundelse.

Spørgeren finder det aldeles urimeligt, at man ikke sørger for at betale for forplejningen til udkommanderede styrker.

Besvarelse (23/1 79):

Forsvarsministeren (Søgaard):

Indledningsvis vil jeg gerne erklære mig enig med spørgeren i, at det ville være urimeligt, om Tappernøje Forsamlingshus skulle bekoste forplejning af personel fra forsvaret og hjemmeværnet i forbindelse med snekatastrofen i Sydsjælland omkring årsskiftet 1978-79.

Jeg kan imidlertid oplyse, at lederne af det personel for forsvaret og hjemmeværnet, der virkede i tilknytning til den af politiet etablerede nødkommandostation i Tappernøje Forsamlingshus, allerede på et tidligt tidspunkt af indsættelsen af politiet blev gjort bekendt med, at afregning for modtaget forplejning først kunne finde sted efter afslutning af den opståede katastrofesituation, når forsamlingshusets bestyrerpar kunne gøre det samlede beløb op.

På et møde i Fladså kommune den 18. januar 1979, hvori repræsentanter fra bl. a. forsvaret og hjemmeværnet deltog, blev Tappernøje Forsamlingshus' samlede krav forelagt. Dette bliver indledningsvis betalt af Fladså Kommune, hvorefter forsvaret og hjemmeværnet betaler den del, det med rette kan pålægges disse myndigheder at betale.

[Forsvarsministeren]

For så vidt angår civilforsvarets personel har indenrigsministeriet oplyst, at betalings-spørgsmålet vil blive løst efter tilsvarende retningslinier.

Til *undervisningsministeren* (15/1 79) af:

Poulsgaard (FP):

»Vil ministeren oplyse, om folkeskolelæres og andre underviseres undervisning på aftenskoler eller lignende efter ministerens opfattelse er i strid med intentionerne i arbejdsmiljølovens bestemmelser om en sammenhængende hvileperiode på mindst 11 timer pr. døgn?«

(Spm. nr. 478).

Begrundelse.

I arbejdsmiljølovens § 50, stk. 1, er bestemt: Arbejdstiden skal tilrettelægges således, at der i hvert døgn, regnet fra normal arbejdstids begyndelse, gives den ansatte en sammenhængende hvileperiode på mindst 11 timer.

Så vidt det er spørgeren bekendt, varetages undervisningen på vore aftenskoler af undervisere, der har denne beskæftigelse som bi-job, og som for en stor dels vedkommende er primært beskæftigede som folkeskolelærere. Dette indebærer undervisning dels i normal arbejdstid, dels om aftenen, hvad der må udelukke en sammenhængende hvileperiode på mindst 11 timer. Det er derfor af betydning, at offentligheden gøres bekendt med ministerens bedømmelse af, om denne hyppige fremgangsmåde er i strid med intentionerne i arbejdsmiljølovgivningen.

Efter spørgerens opfattelse er dette et enkelt eksempel blandt mange på de fuldkomment barokke og absurde konsekvenser af en i mange henseender ugennemtænkt og overbureaukratisk lovgivning.

Besvarelse (23/1 79):

Undervisningsministeren (Dorte Bennedsen):

Ifølge arbejdsmiljølovens § 2, stk. 1, omfatter loven arbejde for en arbejdsgiver, og ifølge § 50, stk. 1, skal der gives den ansatte en sammenhængende hvileperiode på mindst 11 timer i hvert døgn, regnet fra normal arbejdstids begyndelse.

Ifølge bemærkningerne til lovforslagets kapitel 9 (Folketingstidende, 1975-76, A, sp. 133) gælder pligten til at sørge for, at de ansatte får den daglige hvileperiode, og tilsynet hermed kun det pågældende ansættelsesforhold og hindrer således ikke, at den ansatte tager beskæftigelse i hvileperioden hos en anden arbejdsgiver. Det følger direkte heraf, at arbejdsmiljøloven ikke er til hinder for, at folkeskolelærere, hvis arbejdsgiver er den pågældende kommune, i hvileperioden tager undervisningstimer i de på privat initiativ drevne aftenskoler (bl. a. oplysningsforbundenes aftenskoler), da der her er tale om en anden arbejdsgiver end kommunen. Mere tvivlsomt er spørgsmålet, hvor aftenskolen er kommunal, da der her er samme arbejdsgiver (den pågældende kommune). Spørgsmålet er næppe ganske afklaret, men så længe folkeskolelærernes undervisning i aftenskolen ikke indgår i deres pligtige undervisningstimer i folkeskolen, er det formentlig mest nærliggende at lægge hovedvægten på ansættelsesforholdet, således at pligten og tilsynet med, at hviletidsreglerne overholdes, ikke gælder beskæftigelsen i aftenskolen. Endelig afgørelse af spørgsmålet bør formentlig ske i arbejdsministeriet (arbejdstilsynet) eller evt. i det af arbejdsmiljørådet nedsatte regeludvalg. Det ville i øvrigt næppe være rimeligt at behandle beskæftigelse i aftenskolen forskelligt, alt efter om det drejede sig om en på privat eller kommunalt initiativ drevne aftensskole.

Om undervisning i aftenskoler eller lignende i hvileperioden er i strid med intentionerne i arbejdsmiljølovens bestemmelser om en sammenhængende hvileperiode på mindst 11 timer pr. døgn, kan jeg ikke udtale mig. Om dette spørgsmål tillader jeg mig derfor at henvise til arbejdsministeren.

Til *landbrugsministeren* (15/1 79) af:

Dohrmann (FP):

»Hvilke yderligere foranstaltninger påtænder ministeren at gennemføre til bekæmpelse af den frygtelige rabiessygdom, som nu truer med at brede sig langt op i Jylland?«

(Spm. nr. 480).

Begrundelse.

Mens rabiesfaren hidtil har været et mere lokaltbetonet, sønderjysk problem forårsaget

[Dohrmann]

af indvandrede ræve fra Tyskland, som bragte smitten med sig, må det nu konstateres, at smitten hastigt breder sig på dansk område, hvilket er ensbetydende med, at vore nuværende bekæmpelsesforanstaltninger ikke er effektive nok.

Efter spørgerens mening bør ministeren derfor bestræbe sig på hurtigst muligt at effektivisere bekæmpelsen af denne frygtelige sygdom, idet det vil være en katastrofe, såfremt smitten får lov til at brede sig til de nordpå liggende skove og hedestrækninger, hvor bekæmpelse er langt vanskeligere.

Hvilke yderligere foranstaltninger der skal træffes, må naturligvis overvejes. Et par af mulighederne er udbetaling af skydepræmier for ræve og udlægning af stryknin under betryggende former i bestemte geografiske områder.

Besvarelse (23/1 79):

Landbrugsministeren (Koføed):

Straks efter at det første tilfælde af rabies siden 1970 blev konstateret i efteråret 1977, blev der iværksat rabiesbekæmpelsesforanstaltninger i et område i Sønderjylland.

Disse foranstaltninger omfatter især tvungen vaccination af hunde, gasning af ræve- og grævlingegrave og forbud mod at bringe uvaccinerede hunde ud af eller ind i området.

Der er indtil den 22. januar 1979 konstateret i alt 176 tilfælde. Udbruddene har været koncentreret i den østlige del af Sønderjylland, og efter at der i efteråret 78 var konstateret tilfælde omkring Christiansfeld, blev området udvidet, således at nordgrænsen af bekæmpelsesområdet i den østlige del af Sønderjylland blev rykket nord for Kolding.

Samtlige foranstaltninger er truffet i samarbejde med sagkyndige, herunder de veterinære myndigheder, sundhedsstyrelsen og de implicerede politimestre foruden Jagtrådet, hvorunder jagtkonsulentvæsenet hører, Dansk Jagtforening, Landjagtforeningen af 1923 og vildtbiologisk station.

For kort tid siden blev imidlertid konstateret rabies hos en ræv ved Lintrup i den vestlige del af Sønderjylland, hvor der ellers hidtil ikke har været rabies, og jeg agter derfor at intensivere bekæmpelsen for at hindre, at yderligere spredning finder sted. Jeg kan oplyse, at vi i øjeblikket påtænker iværksættelse

af bekæmpelse af ræve ved udlægning af gift (stryknin) i områder, hvor gasning af rævegrave er vanskelig, og overvejer udbetaling af anmeldepræmier til ejere og brugere, der inden den 15. marts 1979 anmelder de på deres ejendomme i bekæmpelsesområdet værende beboede ræve- og grævlingegrave. Jeg søger derfor folketingets finansudvalg om bevilling til afholdelse af yderligere udgifter til rabiesbekæmpelsen, herunder også til en eventuel udvidelse nordpå af den vestlige del af bekæmpelsesområdet.

Til *miljøministeren* (16/1 79) af:

Voigt (FP):

»Vil ministeren oplyse, om den megen saltning af gader og veje giver skader på vejtræer, grøftkanter og anden beplantning, samt om det kan give skader på grundvandet?«

(Spm. nr. 482).

Begrundelse.

Da der rundt om i landets kommuner dels bliver anvendt salt, dels grus, må det jo have sin årsag. En af årsagerne til, at nogle kommuner anvender grus, kunne netop være de i spørgsmålet rejste årsager. Jeg er naturligvis opmærksom på, at problemet har været rejst – senest i fjor – men der ligger ikke noget konkret, som kan vejlede kommunerne i deres valg af strømateriale.

Besvarelse (25/1 79):

Miljøministeren (Ivar Nørgaard):

Jeg kan henvise til den besvarelse af 19. januar 1979, som ministeren for offentlige arbejder har givet af spørgsmål nr. 481 og 484, stillet af folketingsmedlem Voigt, om brugen af salt til vintervedligeholdelse af vejnettet. Som anført heri vil ministeriet for offentlige arbejder i løbet af foråret udsende en rapport om anvendelse af salt til vintervedligeholdelsen af vejnettet. Rapporten vil bl. a. indeholde oplysninger om saltningens miljømæssige konsekvenser, og den vil således indeholde svar på det stillede spørgsmål.

Til *justitsministeren* (16/1 79) af:

Voigt (FP):

[Voigt]

»Vil ministeren oplyse de færdelsmæssige farer, der ligger i, at nogle kommuner anvender salt og andre grus som strømateriale, samt gøre rede for, hvad der efter ministeriets skøn er det bedste at anvende, når alle forhold er medtaget i en samlet vurdering?«
(Spm. nr. 483).

Begrundelse.

Da der rundt om i kommunerne bliver anvendt dels salt, dels grus som strømateriale, må det jo have sin årsag. Årsagen kunne være den, at det skønnes, at der sker færre færdelsulykker med det materiale, man har valgt at bruge. Jeg er opmærksom på, at problemet før har været rejst over for ministeriet, men det forekommer mig, at tidligere debatter om emnet ikke giver et tilfredsstillende skøn over, hvad der færdelsikkerhedsmæssigt er det bedst anvendelige.

Besvarelse (24/1 79):

Justitsministeren (Nathalie Lind):

Justitsministeriet kan henholde sig til det svar, som ministeren for offentlige arbejder den 19. januar 1979 har afgivet vedrørende spørgsmålene nr. 481 og 484.

Til **landbrugsministeren** (16/1 79) af:

Burgdorf (KF):

»Hvad agter ministeren at gøre for at intensivere kampen mod rabies?«
(Spm. nr. 485).

Begrundelse.

Der er nu konstateret rabiestilfælde umiddelbart op til Kongeåen, og der er ingen tvivl om, at smitten vil sprede sig også nord for åen, hvis der ikke nu sker en skærpet indsats. På denne baggrund bør ministeren sikre de nødvendige bevillinger til en mere effektiv indsats. Denne indsats bør bl. a. bestå i præmiering af anmeldte rævegrave og strykninudlægning. Spørgeren er klar over det faremoment, der vil opstå, men må samtidig understrege den betydelige risiko, der vil være både for mennesker og dyr, hvis der ikke nu gribes virkelig ind over for rabiesudbredelsen.

Besvarelse (23/1 79):

Landbrugsministeren (Køfoed):

Straks efter at det første tilfælde af rabies siden 1970 blev konstateret i efteråret 1977, blev der iværksat rabiesbekæmpelsesforanstaltninger i et område i Sønderjylland.

Disse foranstaltninger omfatter især tvungen vaccination af hunde, gasning af ræve- og grævlingegrave og forbud mod at bringe uvaccinerede hunde ud af eller ind i området.

Der er indtil den 22. januar 1979 konstateret i alt 176 tilfælde. Udbruddene har været koncentreret i den østlige del af Sønderjylland, og efter at der i efteråret 78 var konstateret tilfælde omkring Christiansfeld, blev området udvidet, således at nordgrænsen af bekæmpelsesområdet i den østlige del af Sønderjylland blev rykket nord for Kolding.

Samtlige foranstaltninger er truffet i samarbejde med sagkyndige, herunder de veterinære myndigheder, sundhedsstyrelsen og de implicerede politimestre foruden Jagtrådet, hvorunder jagtkonsulentvæsenet hører, Dansk Jagtforening, Landjagtforeningen af 1923 og vildtbiologisk station.

For kort tid siden blev imidlertid konstateret rabies hos en ræv ved Lintrup i den vestlige del af Sønderjylland, hvor der ellers hidtil ikke har været rabies, og jeg agter derfor at intensivere bekæmpelsen for at hindre, at yderligere spredning finder sted. Jeg kan oplyse, at vi i øjeblikket påtænker iværksættelse af bekæmpelse af ræve ved udlægning af gift (stryknin) i områder, hvor gasning af rævegrave er vanskelig, og overvejer udbetaling af anmelderpræmier til ejere og brugere, der inden den 15. marts 1979 anmelder de på deres ejendomme i bekæmpelsesområdet værende beboede ræve- og grævlingegrave. Jeg søger derfor folketingets finansudvalg om bevilling til afholdelse af yderligere udgifter til rabiesbekæmpelsen, herunder også til en eventuel udvidelse nordpå af den vestlige del af bekæmpelsesområdet.

Til **undervisningsministeren** (16/1 79) af:

Ib Christensen (DR):

»Finder ministeren det lovligt, at Randers kommune har besluttet at oprette et legat på 800.000 kr. til unge ledige, som i 1979 henvises til basisuddannelsen inden for jern- og metalområdet under EFG-uddannelsen?«

(Spm. nr. 486).

[Ib Christensen]

Begrundelse.

Folketinget har som bekendt ophævet lønnen til EFG-elever i basisåret under EFG-uddannelsen. Alligevel har Randers kommune uden ministeriets godkendelse vedtaget at yde legater til unge ledige, som i 1979 henvises til basisuddannelsen inden for jern- og metalområdet under EFG-uddannelsen.

Der er her tale om, at en kommune delvis gennemfører regler, folkettinget har afskaffet. Men der er videre tale om en reel diskriminering af uddannelsessøgende, idet andre EFG-elever end de nævnte, f. eks. inden for andre områder end jern og metal, ingen legatstøtte får, ligesom EFG-uddannelsessøgende, som f. eks. i 1978 har påbegyndt eller i 1980 vil påbegynde en basisuddannelse, heller ikke kommer i betragtning. Det samme gælder f. eks. handelsskoleelever, gymnasia-ster, HF- og universitetsstuderende.

Efter hvad der oplyses i Amts-Avisen (9/1) har den kommunale forvaltning i Randers haft betænkeligheder, hvilket dog ikke har hindret et spinkelt flertal i Randers byråd (13 mod 11) i at gennemføre ordningen uden at afvente en udtalelse fra ministeriet om lovligheden af det, man foretog sig.

Det kan godt tænkes, at den af Randers kommune vedtagne ordning vil give gode uddannelses- og beskæftigelsesmuligheder til de få unge, som kommer ind under den. Men af mange principielle grunde forekommer den yderst betænkelig eller direkte lovstridig.

Den rigtige løsning bør være, at folkettinget gennemfører væsentlige forbedringer i støttemulighederne for de uddannelsessøgende.

Besvarelse (24/1 79):

Undervisningsministeren (Dorte Bennedsen):

Jeg skal indledningsvis oplyse, at Randers kommunes beslutning er truffet under forbehold af undervisningsministeriets godkendelse. Kommunen har således den 9. januar ansøgt om ministeriets godkendelse af et forslag til fundats for uddannelseslegatet. Det fremgår af kommunens ansøgning, at man til formålet agter at anvende de midler, kommunen har afsat i henhold til § 2 i lov nr. 488 af 14. september 1977 om ekstraordinære beskæftigelsesfremmende foranstaltninger.

Undervisningsministeriet har meddelt kommunen, at der ikke er hjemmel til at anvende disse midler til uddannelsesstøtte for EFG-elever, idet der i lov nr. 488 og de hertil knyttede cirkulærer fra undervisningsministeriet, arbejdsministeriet og indenrigsministeriet er foretaget en udtømmende gennemgang af de foranstaltninger mod ungdomsarbejdsløsheden, som de i henhold til loven afsatte midler kan anvendes til. Økonomisk støtte til EFG-elever indgår ikke blandt de opregnede foranstaltninger. Ministeriet kan derfor ikke godkende fundatsen på det foreliggende grundlag.

Hvorvidt kommunen kan gennemføre sin beslutning, hvis legatkapitalen finansieres på anden måde end ved anvendelse af de omtalte beskæftigelsesmidler, beror på lovgivningen i øvrigt samt på de almindelige grænser for kommunens dispositionsfrihed.

Sådan som den konkrete sag foreligger, er dette spørgsmål imidlertid kun af teoretisk interesse. Jeg kan dog oplyse, at indenrigsministeriet som tilsynsmyndighed tidligere har udtalt, at kommuner og amtskommuner ikke kan yde støtte til EFG-elever, medmindre der foreligger en direkte lovhjemmel, hvilket ikke er tilfældet for nærværende.

Når spørgsmålsstilleren i sin begrundelse anfører, at der med Randers kommunes initiativ var tale om, at »en kommune delvis gennemfører regler, folkettinget har afskaffet«, må jeg for god ordens skyld gøre opmærksom på, at der siden afskaffelsen i 1976 af godtgørelsen til EFG-elever i basisåret i 1978 med finansudvalgets samtykke er stillet 25 mill. kr. til rådighed for en transbestemt støtte til EFG-elever i basisåret. I øvrigt kan eleverne modtage ungdomsydelse fra kommunerne og uddannelsesstøtte efter de almindelige regler.

Til *justitsministeren* (16/1 79) af:

Kjærulff-Schmidt (FP):

»Finder ministeren, at bagmandspolitiet har optrådt på en rimelig måde ved at foretage ransagning hos, fængsle og sigte en statsautoriseret revisor, der har været engageret af en forsvarsadvokat til at udarbejde revisionsberetning under en straffesag?«

(Spm. nr. 487).

Begrundelse.

[Kjærulff-Schmidt]

Ved gennemførelsen af ændringerne i retsplejeloven i juni 1978 var der imellem socialdemokratiet og fremskridtpartiet enighed om, at et af de vigtige formål med lovændringerne var en væsentlig styrkelse af forsvarets stilling i forhold til anklagemyndigheden.

Det harmonerer ikke hermed, at bagmandspolitiet efter afslutningen af en straffesag mod en jysk hotelejer har iværksat sanktioner over for en statsautoriseret revisor, der af tiltaltes forsvarer har været engageret til at udarbejde en revisionsberetning under straffesagen. Efter de foreliggende oplysninger har bagmandspolitiet dels nægtet at betale for revisorens arbejde, dels sigtet ham for overtrædelse af straffeloven på grund af rapportens indhold, ligesom man har anholdt og fængslet revisoren og foretaget ransagning på hans kontor. Endvidere har bagmandspolitiet nægtet at udlevere materiale, der er beslaglagt under ransagningen.

Der er ikke tvivl om, at bagmandspolitiet ved gennemførelse af sådanne aktioner vil kunne formå at skabe en sådan skræk og rædsel omkring sig, at ingen kvalificerede revisorer tør påtage sig opgaven under en straffesag at tale anklagemyndigheden midt imod. Herved vil bagmandspolitiet kunne opnå, at det alene er anklagemyndigheden, der under komplicerede straffesager har den fornødne ekspertise til rådighed.

En sådan udvikling vil være stik imod det, der var den erklærede hensigt ved retsplejereformen af 1978, og den vil være yderst farlig for varetagelsen af en rimelig strafferetspleje ved vore domstole.

Det er derfor meget nødvendigt, at justitsministeren med sit svar sætter tingene klart på plads.

Besvarelse (24/1 79):

Justitsministeren (Nathalie Lind):

Justitsministeriet kan oplyse, at den i spørgsmålet omtalte revisor i 1977 afgav en revisionsberetning, der blev fremlagt af forsvareren under en straffesag mod en person, som var tiltalt for og blev domfældt for bl. a. bedrageri i betydeligt omfang. Revisionsberetningens indhold var af en sådan karakter, at politiet efter straffesagens afslutning i 1977 indledte en efterforskning for at få konstateret, om der var grundlag for at rejse tiltale mod den pågældende revisor for strafbart

forhold. Som led i denne efterforskning fandt der i 1978 efter forudgående retskendelse en ransagning sted på revisorens kontor, og den pågældende blev i forbindelse hermed tilbageholdt af politiet. Revisoren blev imidlertid ikke – som anført i spørgsmålet – varetægtsfængslet, men derimod løsladt af politiet efter endt afhøring. Det er fra anklagemyndighedens side oplyst, at overvejelserne omkring eventuel tiltalerejsning mod den pågældende revisor må forventes at være tilendebragt i løbet af kort tid.

Statsadvokaten for særlig økonomisk kriminalitet har i øvrigt som sin generelle opfattelse givet udtryk for, at man fra statsadvokatens side naturligvis ikke vil hindre forsvarerne i på egen hånd at lade udarbejde revisionserklæringer i sager mod tiltalte for økonomisk kriminalitet. Det kan kun være i anklagemyndighedens interesse, at sagerne bliver belyst så grundigt som muligt. Sådanne erklæringer – der kan indgå som et led i domstolenes behandling af sagerne – må være udarbejdet efter herom gældende regler, og hvis der i forbindelse med bearbejdelsen af sådanne erklæringer opstår begrundet mistanke om strafbart forhold, vil der blive indledt undersøgelser herom.

Justitsministeriet skal om den konkrete sag anføre, at man af principielle grunde ikke kan udtale sig om politiets og anklagemyndighedens behandling heraf. Efter retsplejelovens organisatoriske opbygning af anklagemyndigheden er det i første række rigsadvokaten, som må tage stilling hertil.

Justitsministeriet kan i øvrigt henholde sig til statsadvokatens generelle oplysninger om forsvareres adgang til indhentelse af selvstændige revisionserklæringer i sagerne.

Til indenrigsministeren (17/1 79) af:

Arne Bjerregaard (KrF):

»Finder ministeren anledning til at skærpe reglerne for den lægelige undersøgelse af bokserne, før de går i ringen, efter at Retsmedicinsk Institut i Odense har foretaget en obduktion af bokser Jacob Sejersens og fundet, at dødsårsagen ikke skyldes nogen hjernesygdom, men udelukkende er forårsaget af de slag, han fik i bokseringen, og finder ministeren det nødvendigt at foretage yderligere skridt i retning af at beskytte bokserne mod alvorlige skader?«

[Arne Bjerregaard]

(Spm. nr. 488).

Begrundelse.

Jeg henviser til omstændighederne omkring bokseren Jacob Sejersens død og forskellige indberetninger fra udlandet om alvorlige skader og dødsfald efter boksekampe. Endvidere henviser jeg til den svenske lovgivning på området, som er langt mere restriktiv end den danske, og som har vist sig at give bokserne en langt bedre beskyttelse imod specielt hjerneskader.

Besvarelse (24/1 79):

Indenrigsministeren (Enggaard):

De gældende regler om offentlige boksekampe er fastsat af henholdsvis justitsministeriet (cirkulære af 17. august 1978 om offentlige boksekampe med tilhørende regler om udstedelse af startbøger/licens og instruks for kampledere) og sundhedsstyrelsen (cirkulære af 24. august 1978 vedrørende stævnelægers pligter og beføjelser under offentlige boksekampe med tilhørende vejledning for stævnelæger).

Disse regler, der er trådt i stedet for regler fra 1956, er udarbejdet på grundlag af en betænkning fra 1968 om boksportsens medicinske skadevirkninger (afgivet af et udredningsudvalg under Nordisk Råd) og en betænkning fra 1973 om fastsættelse af yderligere sikkerhedsforskrifter vedrørende boksesportens udøvelse (afgivet af et udvalg under sundhedsstyrelsen).

Sundhedsstyrelsen har i en udtalelse over det rejste spørgsmål bl. a. henvist til ovennævnte cirkulære af 24. august 1978, der pålægger stævnelægen visse pligter med hensyn til kontrol af bokserens helbredstilstand og stævnelægens virke under kampen.

Af de nævnte regler fremgår det endvidere, at bokseren forud for deltagelsen i et boksestævne skal underkaste sig en lægeundersøgelse, der danner grundlag for en attest, der af bokseren medbringes og forevises for stævnelægen forud for kampens afholdelse. Attesten skal blandt andet oplyse, hvorvidt bokseren har eller har haft visse kroniske sygdomme som f.eks. døvhed, epilepsi, tidligere neurologiske sygdomme, sukkersyge, alvorlige sygdomme i muskler, der på for-

hånd udelukker deltagelse i konkurrenceboksning.

Den omhandlede lægeundersøgelse, som skal være foretaget af en autoriseret læge, skal endvidere indbefatte en grundig anamnese (beskrivelse af erindret sygehistorie), en almindelig helbredsundersøgelse, en urinalyse samt en synsprøve, der skal udvise normalt syn på begge øjne eller i hvert fald mindst $\frac{1}{2}$ på dårligste øje (dette prøvet med eventuel korrektion).

Sundhedsstyrelsen har endvidere henvist til, at den som bilag til sundhedsstyrelsens cirkulære af august 1978 optagne vejledning for stævnelæger ved offentlige boksekampe indeholder dels en kort omtale af forekommende typiske virkninger af akutte og kroniske bokseskader, dels nogle anvisninger på, hvorledes læger skal forholde sig, når de er til stede ved boksestævner.

Sundhedsstyrelsen har imidlertid i denne anledning understreget, at selv om de givne lægelige anvisninger og øvrige fastsatte sikkerhedsforskrifter følges, vil det ikke kunne forhindre, at der tidvis forekommer alvorlige tilskadekomster som følge af deltagelse i boksekampe, deraf enkelte med dødelig udgang. Man kan næppe opnå en yderligere sikkerhed ved at skærpe reglerne for den lægelige undersøgelse af bokserne. Kun et totalt forbud mod boksnings, således som det i Sverige er gennemført siden 1970 for såvidt angår den professionelle boksnings, vil kunne afværge de alvorlige følger af boksesportens udøvelse, der lejlighedsvis konstateres.

Sundhedsstyrelsen er imidlertid også bekendt med, at der i Sverige for amatørbokserer er indført obligatorisk hovedbeskyttelse, der dog af nogle eksperter anses for at give bokserne en falsk sikkerhedsfølelse på bekostning af den professionelle indlæring af boksningsens forsvarsteknik. Endvidere vil anvendelse af boksehjelm, såfremt den skal have en praktisk anvendelig form, ikke yde beskyttelse mod hjerneskader opstået ved slag mod hovedet.

En endnu ikke offentliggjort dansk undersøgelse vedrørende kroniske bokseskader har som konklusion, at de indførte sikkerhedsbestemmelser sikrer mod væsentlige og varige hjerneskader.

Bl. a. på baggrund af ovennævnte undersøgelse finder jeg – hvor beklagelige de en-

[Indenrigsministeren]

keltstående alvorlige tilskadekomster og det i spørgsmålet omhandlede dødsfald end er – ikke, at der er grundlag for at skride til forbud mod boksning, men jeg er indstillet på, at vi følger området med opmærksomhed, ligesom jeg vil foranledige, at overholdelsen af de gældende bestemmelser indskærpes over for de berørte parter.

Til *ministeren for skatter og afgifter* (17/1 79) af:

Glistrup (FP):

»Kan ministeren bekræfte, at regeringen ved et eventuelt forslag om ændring i rentefradragsretten under alle omstændigheder vil overholde de tre begrænsninger, som blev udtrykt i deklarationen af 12. januar 1979 fra folketingets 2. næstformand?«

(Spm. nr. 489).

Begrundelse.

Regeringen spredte uro og nervøsitet i mangfoldige danske hjem ved sin tiltrædelsesudtalelse om at ville pille ved rentefradragsretten.

Den langsigtede tilrettelæggelse af familieøkonomien i hundredvis af danske hjem er jo baseret på, at der ikke sker indgreb i den rentefradragsret, som den daværende venstre-regering gennemførte i maj måned 1903, og som har været gældende uændret lige siden.

Derfor blev det opfattet som et vendepunkt, da Svend Karlskov Jensen – der jo er formand for folketingsgruppen for skatteministerens parti – den 12. januar 1979 meddelte følgende:

1. Når en ændring måtte blive aktuel, bliver der ikke tale om en ensidig begrænsning af fradraget. Beskatningen af renteindtægter begrænses tilsvarende. Det drejer sig altså om nettogælden.
2. Det må ikke føre til en stigning i boligudgiften, der er stærkere end indkomststigningen. Realindkomsten må ikke rammes.
3. En eventuel afvikling må ikke ske hurtigere end de normale pantebreve, altså mindst 15–20 år, og nybyggeri må finansieres med fradragsret i samme periode.

Desværre har man jo imidlertid ved andre lejligheder oplevet, at hvad et fremtrædende medlem fra et af regeringspartierne folke-

tingsgruppe udtaler, ikke har dækning hos den samlede regering. For folketingets største oppositionsparti er det derfor af den største vigtighed at få sikret sig, at der ikke er eller vil opstå usikkerhed om, at de citerede tre punkter virkelig udtrykker imperativer for regeringen og vil blive fastholdt som sådanne. Med henblik på at opnå hundrede pct.s afklaring på dette punkt stilles nærværende spørgsmål.

Besvarelse (23/1 79):

Ministeren for skatter og afgifter (Anders Andersen):

Det indgår som et led i regeringens politik, at man vil overveje, om der kan gennemføres regler, som begrænser den nuværende fradragsret for renter af privat gæld. Disse overvejelser er endnu ikke afsluttede, og jeg kan derfor ikke på nuværende tidspunkt udtale mig nærmere herom.

Det er dog en klar forudsætning, at et eventuelt indgreb i retten til at fradrage renter af privat gæld må ske under hensyntagen til de mange skatteydere, som har disponeret på grundlag af de gældende regler, og jeg kan i denne forbindelse henlede opmærksomheden på, at det er et led i regeringens politik, at ændringerne af skattereglerne ikke må medføre, at boligudgifterne i de kommende år kommer til at stige mere end den forventede indkomststigning.

Til *socialministeren* (17/1 79) af:

Lilli Gyldenkilde (SF):

»Vil ministeren overveje at foreslå at ændre boligydelsesloven, således at pensionister, der er blevet enlige i 1978, ligestilles med pensionister, der bliver enlige i 1979?«

(Spm. nr. 492).

Begrundelse.

Det er uforståeligt for pensionister, der er blevet enlige i 1978 umiddelbart før boligydelsens ikrafttræden, at de ikke kan modtage boligydelse i lighed med pensionister, der bliver enlige i 1979.

Besvarelse (25/1 79):

Socialministeren (Erling Jensen):

[Socialministeren]

I begrundelsen for spørgsmålet er anført, at det er uforståeligt for pensionister, der er blevet enlige i 1978 umiddelbart før boligydelseslovens ikrafttræden, at de ikke kan modtage boligydelse i lighed med pensionister, der bliver enlige i 1979.

Der tænkes med spørgsmålet formentlig på reglerne i boligydelsesloven om forhøjelse af egenbetalingen, når boligen er for stor.

Hovedreglen er, at der sker forhøjelse af egenbetalingen, når der i boligen er 2 eller flere værelser mere end antallet af beboere, jfr. lovens § 13, stk. 3.

Efter reglen i § 13, stk. 4, forhøjes egenbetalingen dog ikke, selv om antallet af husstandsmedlemmer bliver formindsket. Denne undtagelsesbestemmelse gælder ved den ændring af forholdet mellem antallet af værelser og antallet af husstandsmedlemmer, der er en følge af, at pensionistens ægtefælle dør eller bliver optaget på plejehjem m. v. Reglen gælder både, når begivenheden vedrører pensionistens ægtefælle, og når den vedrører en person, som levede sammen med pensionisten i et ægteskabslignende forhold.

Det er dog en betingelse, at ændringen i antallet af husstandsmedlemmer indtræder efter, at boligydelsesloven trådte i kraft den 1. januar 1979.

Med dette forhold har reglen karakter af en undtagelse fra hovedreglen for nogle velafgrænsede situationer, hvor den sædvanlige beregningsregel kunne virke for hårdt.

Hvis undtagelsen skulle udvides til også at omfatte tilfælde, hvor en pensionist er blevet enlig før lovens ikrafttræden, vil det være vanskeligt at fastsætte en hensigtsmæssig dato for, hvornår ændringen i antallet af husstandsmedlemmer skal være indtruffet. Efter ministeriets opfattelse ville en hvilken som helst dato også kunne skabe grænsetilfælde, som af den enkelte føles mindre rimelig.

Socialministeriet finder således ikke anledning til at foreslå de gældende regler ændret.

Til *ministeren for offentlige arbejder* (18/1 79) af:

Inge Krogh (KrF):

»Vil ministeren kommentere de forlydender, der er om, at der arbejdes på at åbne et salgsted for afgiftsfri alkohol i ankomsthallen i udenrigsgården, så flyrejsende ved ankomsten kan købe afgiftsfri varer, og vil mi-

nisteren i bekræftende fald hindre, at salgstedet etableres?«

(Spm. nr. 498).

Begrundelse.

Når man påtænker at åbne et udsalgsted med afgiftsfri alkohol, er det, fordi man regner med, at passagerer vil købe mere ved ankomsten, idet de da ikke skal transportere varerne så langt. Det må siges at være uheldigt. Ved afgiftspolitik forsøger staten at mindske alkoholforbruget. Ved oprettelse af endnu et afgiftsfrit udsalgsted modarbejdes denne tendens yderligere.

Besvarelse (24/1 79):

Ministeren for offentlige arbejder (Ivar Hansen):

Jeg er ikke bekendt med, hvorfra de nævnte forlydender kan stamme, men jeg kan oplyse, at der ikke for toldmyndighederne eller ministeriet for offentlige arbejder, herunder Københavns lufthavnsvæsen, foreligger ansøgning om tilladelse til afgiftsfrit salg af alkohol i ankomsthallen i udenrigsgården i Kastrup.

Det afgiftsfri salg af spiritus m. v. i lufthavnen er for tiden reguleret for en 5-årig periode fra 1. maj 1978 ved den med Sterling Airways indgåede forpagtningskontrakt vedrørende de toldfri butikker i afgangshallen.

Jeg kan endelig oplyse, at jeg, hvis spørgsmålet om afgiftsfrit salg af alkohol til ankomende flypassagerer måtte blive rejst over for mig, ikke har til hensigt at støtte et sådant forslag.

Til *indenrigsministeren* (18/1 79) af:

Arentoft (FP):

»Vil ministeren tage initiativ til at ændre i bestemmelserne i bekendtgørelse om folkeregistre nr. 509 af 15. september 1978 vedrørende »adresseoplysninger« og derved hjælpe dansk erhvervsliv til at undgå to skriftlige henvendelser à 15 kr. til to kommuner, når kunden er fraflyttet sin oprindelige kommune uden at opgive ny adresse?«

(Spm. nr. 500).

Begrundelse.

[Arentoft]

Bekendtgørelse nr. 937 af 21. december 1978 siger: »Adresseoplysninger. Ifølge bestemmelserne i indenrigsministeriets bekendtgørelse om folkeregistre nr. 509 af 15. september 1978, § 13, må folkeregistrene, hvis en efterspurgt person er fraflyttet til en anden kommune, kun give oplysning om den kommune, til hvilken vedkommende er flyttet. Bekendtgørelsen træder i kraft den 1. januar 1979. Tilflytningsadressen må ikke oplyses, og yderligere forespørgsel må derfor rettes til tilflytningskommunens folkeregister.«.

Det synes urimeligt, at der skal rettes henvendelse til to kommuner, såfremt en kunde er fraflyttet sin oprindelige kommune, når den kommune, til hvem henvendelsen først rettes, kan få alle oplysninger om ny adresse ved henvendelse til CPR.

Det koster yderligere administration for det offentlige og udgifter for erhvervs virksomhederne.

Det virker yderligere barokt, når det tænkes, at det i det nu nedlagte Personaleregistreringsråd blev vedtaget, at pengeinstitutter kan anvende CPR-numre til at få opgivet ny adresse på kunder, der er fraflyttet tidligere adresse.

Besvarelse (29/1 79):

Indenrigsministeren (Enggaard):

Baggrunden for den omhandlede bestemmelse i folkeregisterbekendtgørelsen er ønsket om bedst muligt at sikre, at beskyttede adresser ikke udleveres til uvedkommende.

Adressebeskyttelse i folkeregistrene forekommer navnlig for en ægtefælle, der har forladt det fælles hjem, i forbindelse med adoptioner samt for personer, der har ophold på en offentlig institution (fængsel, arresthus, psykiatrisk afdeling og lignende).

Jeg er enig i, at den gældende regel i mange tilfælde kan virke uhensigtsmæssig. Ganske vist er der nu åbnet adgang for private til at få adresseoplysninger i det centrale personregister (CPR), men dels er denne adgang dyrere (40 kr.), og dels må det principielt være de lokale folkeregistres opgave at besvare private adresseforespørgsler.

Det rejste spørgsmål er da også allerede taget op i indenrigsministeriet, idet det skal drøftes den 30. januar 1979 i indenrigsministeriets EDB-samordningsudvalg for folkere-

gistrering, som er ved at blive nedsat. I udvalget skal bl. a. Kommunernes Landsforening og Københavns og Frederiksberg kommuner være repræsenteret. Det vil blive opgaven at søge at finde frem til en sådan forretningsgang, at beskyttede adresser sikres bedst muligt, samtidig med, at et folkeregister i en fraflytningskommune skal kunne give oplysning om første adresse i tilflytningskommunen. Jeg håber meget, at man herigennem vil finde frem til en tilfredsstillende ordning.

For så vidt angår pengeinstitutternes adgang til adresser i CPR, kan jeg oplyse, at der i ingen tilfælde bliver udleveret beskyttede adresser.

Til *landbrugsministeren (19/1 79)* af:

Helle Degn (S):

»Kan landbrugskollektivet »Svanholm« i lighed med prins Joachim forvente meddelt dispensation fra landbrugslovens bestemmelser?«

(Spm. nr. 503).

Besvarelse (24/1 79):

Landbrugsministeren (Kofod):

Sagen vedrørende landbrugsejendommen Svanholm gods' overtagelse og drift er på nuværende tidspunkt ikke forelagt for landbrugsministeriet, men har været behandlet i statens jordlovsudvalg, der af mig er bemyndiget til at træffe afgørelser som første instans i sager om landbrugsejendomme erhvervelse.

Jeg er af statens jordlovsudvalg underrettet om, at man ikke mener at kunne godkende den stedfundne erhvervelse af Svanholm gods i henhold til landbrugslovens almindelige erhvervelsesbestemmelser i § 16, da betingelserne herfor efter jordlovsudvalgets opfattelse ikke er til stede.

Denne afgørelse er netop meddelt ejerne af Svanholm gods, ligesom det er meddelt, at afgørelsen vil kunne påklages til mig inden for den sædvanlige frist på 4 uger.

Da det efter det for mig oplyste er sandsynligt, at ankemuligheden vil blive udnyttet, eller at der vil blive søgt dispensation fra landbrugslovens erhvervelsesbestemmelser, vil jeg forbeholde mig min stillingtagen, til sagen eventuelt er forelagt landbrugsministe-

[Landbrugsministeren]

riet, og til jeg har fået lejlighed til at undersøge den nærmere.

Til *indenrigsministeren* (22/1 79) af:

Arentoft (FP):

»Vil ministeren endnu en gang overveje at flytte afstemningsdagen for det direkte valg til Europa-Parlamentet fra torsdag den 7. juni 1979 til søndag den 10. juni 1979?«

(Spm. nr. 511).

Begrundelse.

Jeg er bekendt med, at ministeren nylig har besvaret spørgsmål nr. 444 fra Mogens Glistrup, som omhandlede samme emne, men siden er der efter min opfattelse kommet nye argumenter frem, som bør overvejes. Der henvises til interview i Aarhus Stiftstidende søndag den 21. juni med kontorchef G. Knoth, Århus skattevæsen, under overskriften »Kommunen må lade stemmeurner bevogte«.

Ihvorvel det er utraditionelt at holde valg i Danmark på søndage, vil det efter min opfattelse i dette tilfælde inddebære mange fordele:

Skolerne skal ikke lukke i eksamenstiden, stemmeurnerne skal ikke opbevares og bevogtes fra torsdag aften til søndag aften kl. 19, og

de valgforordnede kan foretage optælling på deres valgsteder som normalt ved folketings- og kommunevalg, og det vil ikke medføre transport og samling af stemmesedler indtil optællingen med deraf følgende pladsulemper og ekstra omkostninger, ligesom der ikke skal indkaldes ekstra mandskab søndag aften, men resultaterne kan foreligge på normal vis med hjælp fra de valgtilforordnede.

Endelig kan fintællingen finde sted som normalt mandag den 11. juni.

Besvarelse (26/1 79):

Indenrigsministeren (Enggaard):

Som spørgeren selv fremhæver, har jeg for ganske nylig besvaret et tilsvarende spørgsmål fra folketingsmedlem Mogens Glistrup (spørgsmål nr. 444). Da der i forbindelse med det foreliggende spørgsmål, ikke er fremdraget nye momenter, skal jeg indskrænke

mig til at henvise til mit svar til hr. Glistrup. For så vidt angår sikkerhedsproblemerne ved transport og bevogtning af stemmesedlerne kan jeg dog oplyse, at de praktiske foranstaltninger hermed vil blive søgt tilrettelagt på en så fleksibel måde som muligt, idet det vil blive overladt de enkelte valgbestyrelser i samarbejde med de stedlige politimyndigheder at træffe bestemmelse om de nødvendige forholdsregler.

Til *undervisningsministeren* (23/1 79) af:

Thorndahl (FP):

»Vil ministeren tilvejebringe det fornødne grundlag for, at elever i folkeskolen fremtidig ikke kollektivt og mod deres vilje kan tvinges ind i eller opfattes som medlem af Landsorganisationen af Elever (LOE)?«

(Spm. nr. 514).

Begrundelse.

Vi har gennem mange år haft undervisningspligt, der i praksis i alt væsentligt er foregået gennem folkeskolen.

Der har nu udviklet sig den praksis, at den enkelte skoles elevorganisation på det samlede elevantals vegne kan indmelde sig i LOE. Det er givetvis et led i den almindelige demokratiseringsproces, at skoleelever også finder sammen i interessegrupper for at lægge større vægt bag deres synspunkter, men det forekommer at være helt urimeligt, at elever i den danske folkeskole tvangsmæssigt skal tages til indtægt for synspunkter, som er dem direkte imod.

Det fremgår klart af det program, som LOE har vedtaget på deres 9. kongres, at der er tale om en relativt aktiv politisk bevægelse, der har en opfattelse, som med garanti ikke dækker samtlige danske folkeskoleelever og heller ikke samtlige elever på de skoler, der efter elevorganisationens beslutning er tvunget ind i LOE. Eksempelvis kan fra programmet citeres: »Når vi ønsker at lære mere, er det ikke, fordi vi er sprunget på Erhard Jakobsens vogn. Han står netop for skolen, som den var for 50 år siden. Det er ikke en skole, der har noget med de nutidige forhold at gøre. Det er derimod en skole med indtæring af forældet viden og genindførelse af spanskror. Det er en skole, der ikke tager hensyn til de svageste, og hvor de sociale

[Thorndahl]

forskelle yderligere uddybes«, og »Mange arbejdsgivere udnytter groft børn og unge til at præstere samme arbejde som voksne til en ussel løn og under helt urimelige arbejdsforhold. Undersøgelser viser, at eleverne som regel ikke kender deres rettigheder på arbejdsmarkedet (løn, sikkerhedsbestemmelser m. m.) eller har kendskab til, hvilken fagforening man skal være medlem af« – samt »Folketinget har vedtaget, at fælleselevrådene ikke må få indflydelse på kommunale skole spørgsmål. Elevernes egne kommunale organisationer, oprettet af og for elever, påstår, at folketinget ikke repræsenterer eleverne – ja, det er den begrundelse folketinget har brugt til at udelukke fælleselevrådene fra direkte indflydelse i skolekommissionen. Folketinget, der ikke så meget som har talt med eleverne ensidige kender vore problemer, vil nu til at bestemme, hvordan vi skal organisere os.«

Det kontingent, som LOE modtager fra den enkelte skole, må vel i almindelighed antages at stamme fra midler, som skatteyderne har stillet til rådighed for elevarbejde.

Det forekommer derfor også at være helt urimeligt, at skatteyderne samtidig skal tvinges til at finansiere et så ensidigt politisk foretagende.

Det må derfor være rimeligt, at ingen elever mod deres vilje kan udlægges som medlemmer af LOE, ligesom det også burde være udelukket, at offentlige midler kan tilgå LOE.

Besvarelse (29/1 79):

Undervisningsministeren (Dorte Bennedsen):

Ifølge skolestyrelseslovens § 80 b kan eleverne ved en kommunal eller en amtskommunal skole danne et elevråd til varetagelse af deres interesser over for skolen og de kommunale (amtskommunale) skolemyndigheder.

Ifølge samme lovs § 12, stk. 3, kan 2 elevrepræsentanter deltage uden stemmeret i skolenævnets møder, og ifølge § 12, stk. 1, deltager endvidere 2 elever valgt af og blandt de i § 12, stk. 3, nævnte elevrepræsentanter uden stemmeret i skolekommissionens møder. De nærmere regler om elevrepræsentation i skolenævn og skolekommission er med hjemmel i skolestyrelseslovens § 12 fastsat i undervis-

ningsministeriets bekendtgørelse nr. 211 af 20. april 1978 §§ 3 og 4, jfr. § 5.

Skolelovgivningen indeholder derimod ikke – og bør efter undervisningsministeriets opfattelse ikke indeholde – hjemmel til at fastsætte regler om skoleelevers organisatoriske tilhørsforhold, og det er således de enkelte elever og elevforsamlinger, der træffer bestemmelse herom.

Fra undervisningsministeriet ydes der ikke tilskud til elevrådsvirksomhed på de enkelte skoler. I undervisningsministeriets cirkulære af 3. februar 1978 om ændring af skolestyrelsesloven, afsnit 14, er det imidlertid anført, at ministeriet med henblik på at fremme elevrådsvirksomhed anser det for ønskeligt, at der af kommunen ydes økonomisk støtte til sådan virksomhed. Ved skoler, hvor der findes elevråd, vil det således efter ministeriets opfattelse være hensigtsmæssigt, at der på skolens årsbudget afsættes et passende beløb til elevrådets arbejde. Undervisningsministeriet har ikke kendskab til, i hvilket omfang – eventuelt på hvilke vilkår – der ydes kommunale tilskud til elevrådsvirksomhed.

Til elev- og lærlingeorganisationernes centrale virksomhed har der i en årrække været bevilget midler fra undervisningsministeriets tipsmidler til alment kulturelle formål. For 1978 blev der bevilget 200.000 kr. til fordeling mellem Landsorganisationen af Elever (LOE), Landssammenslutningen af Kursusstudierende (LAK), Danske gymnasieelevers sammenslutning (DGS), Lærlingenes og ungarbejdernes landsorganisation (LLO), Gymnasieelevernes Landsorganisation (GLO) og Fællesrådet for handelsskoleelever (FFH) efter fælles fordelingsforslag, subsidiært efter ministerens skøn. I mangel af en fællesindstilling for samtlige organisationer fordeltes skønsmæssigt 147.000 kr. til LOE, LAK, DGS og LLO til indbyrdes fordeling. Heraf har LOE efter det oplyste fået 50.000 kr.

Den næste sag på dagsordenen var:

11) Anden behandling af:

Forslag til lov for Færøerne om folkeskolen.
(Lovforslag nr. L 106. Fremsat 13/12 78.
Første behandling 19/1 79).

Der var ikke stillet ændringsforslag.